

Lofotodden
nasjonalparkstyre

Møteinnkalling

Utvalg:	Lofotodden nasjonalparkstyre
Møtested:	, Besøkssenter Lofotodden nasjonalpark, Reine
Dato:	04.03.2026
Tidspunkt:	09:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 1/26	Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte		
ST 2/26	Referatsaker		
RS 1/26	Vedtak om overtredelsesgebyr - LOFOT - tiltak på hytte på Mulstøa - Lofotodden nasjonalpark	X	2025/6334
RS 2/26	Lofotodden nasjonalparkstyre - klargjøring av unntak i verneforskrifter for militær operativ virksomhet		2026/1356
RS 3/26	Anmodning om rapportering - Lofotodden nasjonalparkstyre - miljøkriminalitet - antall anmeldelser til politiet i 2025		2026/901
ST 3/26	Delegerte saker		
DS 1/26	Vedtak - tillatelse - LOFOT - Lofotodden nasjonalpark - Backroads - organisert ferdsel		2025/8975
DS 2/26	Vedtak - LOFOT - Lofotodden nasjonalpark - søknad om tillatelse til organisert ferdsel - Sea Kayaking Wales		2025/9102
ST 4/26	Årsberetning 2025 - Lofotodden nasjonalparkstyre		2021/707
ST 5/26	Midler innvilget til drift av Lofotodden nasjonalparkstyre - 2026		2025/8276
ST 6/26	Midler innvilget til gjennomføring av tiltak i Lofotodden nasjonalpark - 2026		2025/8276
ST 7/26	Prosjektplan - Skjøtselstiltak - Stibygging - Ryten og Kvalvika - Lofotodden nasjonalpark		2026/1818
ST 8/26	Behov for etablering av informasjonspunkt på Innersand - Fredvang - Lofotodden nasjonalpark		2026/1761
ST 9/26	Eventuelt		

ST 1/26 Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte
ST 2/26 Referatsaker

Lofotodden nasjonalparkstyre
Statsforvalteren i Nordland, Postboks 1405
8002 BODØ

Trondheim, 08.02.2026

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2026/1795

Saksbehandler:
Hege Langeland

Klargjøring av unntak i verneforskrifter for militær operativ virksomhet

Vedlagt oversendes brev fra Klima- og miljødepartementet 16.01.2026 med klargjøring av unntaket om militær operativ virksomhet i verneforskrifter.

(Dette brevet sendes til statsforvalteren, nasjonalpark- og verneområdestyrer og kommuner med forvaltningsmyndighet for verneområder.)

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Hege Langeland
seniorrådgiver

Vedlegg

- 1 Klargjøring av unntak i verneforskrifter for militær operative virksomhet
- 2 Orientering til forvaltningsmyndighetene om definisjonen av militær operative virksomhet

Lofotodden nasjonalparkstyre
Statsforvalteren i Nordland, Postboks 1405
8002 BODØ

Trondheim, 27.01.2026

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/15336

Saksbehandler:
Lise Rognes

Anmodning om rapportering av antall anmeldelser til politiet i 2025

Vi viser til Stortingsmelding nr. 19 (2019-2020) om Miljøkriminalitet hvor regjeringen har valgt to strategier i arbeidet mot miljøkriminalitet, hhv. forebyggende tiltak og oppfølging av lovbrudd som er begått. Det er et sentralt mål å styrke den strafferettslige forfølgningen av miljøkriminalitet, blant annet ved å styrke anmeldelsespraksis.

I arbeidet med miljøkriminalitet og som ledd i oppfølging av St. Meld nr. 19 (2019-2020) om Miljøkriminalitet, ber Miljødirektoratet om en kort oversikt over alle nye anmeldelser som er fra verneområdestyrene til politiet i 2025 og som omhandler brudd på miljøregelverket.

Vi ber om følgende informasjon fra styrene;

Navn på verneområdet

Gjerningskommune

Gjerningstidspunkt

Anmeldt foretak, av personvern hensyn skal navn på privatpersoner ikke oppgis, her er det tilstrekkelig å angi at den anmeldte er "privatperson"

Tema

Loverk

Dato for anmeldelse

Anmeldelsesnummer

Status (Eksempler: ikke avgjort/henlagt (inkl. på hvilket grunnlag)/straffereaksjon (forelegg, betinget/ubetinget dom, inndragning, rettighetstap)

Vi ber også om rapportering dersom det ikke er anmeldt brudd på miljøregelverket i 2025.

Videre ber vi også om rapportering på status på anmeldelser rapportert inn til Miljødirektoratet for tidligere år og som tidligere ikke er rapportert som avsluttet.

Det skal ikke rapporteres på anmeldelser inngitt av andre samarbeidsparter som for eksempel SNO eller fjelloppsynet.

Rapporteringen gjøres i brev til Miljødirektoratet som merkes unntatt offentlighet, jf. offl. § 24 andre ledd andre setning. Brevet skal merkes med sak 2025/15336.

Det settes frist for tilbakemelding til 1. mars 2026.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Tone Lise Alstad Eid
seksjonsleder

Lise Rognes
seniorrådgiver

ST 3/26 Delegerte saker

**Lofotodden
nasjonalparkstyre**

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Besøkssenteret
Kirkeveien 38
8390 Reine

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 75531600
sfnopost@statsforvalteren.no

Backroads
801 Cedar St Berkeley
CA 94710 Berkeley

Saksbehandler Ole-Jakob Kvalshaug

Vår ref. 2025/8975

Deres ref.

Dato 11.12.2025

Delegert vedtak

Delegasjonssak	
----------------	--

Decision - Permit for guiding - Lofotodden National Park - Backroads

Backroads has been granted a two-year permit for guiding within zone B of Lofotodden National Park. The permit is granted with conditions as stated in the decision below.

A reporting form for organized travel will be sent later by email. The reporting deadline is January 10 next year. Those who have been granted a two-year permit must submit a completed form each year, i.e., on January 10, 2027, and January 10, 2028. The completed form must be sent by email to: ole-jakob.kvalshaug@statsforvalteren.no

Decision

Backroads, Organization Number (US) 94-1530512, with contact person Alison Iles, is granted permission for guiding in Lofotodden National Park for the period 2026–2027. The permit applies to Zone B, as shown in the attached map.

The permit is granted under the following conditions:

1. The organizer must have a system for managing toilet waste, such as toilet bags (Wag-Bags) or similar. Toilet waste must not be left behind or buried in the national park.
2. Litter must not be left behind or burned in the national park.
3. Hiking must be conducted with care and consideration to avoid damage to the natural environment or cultural heritage. Wildlife must not be disturbed.
4. In areas where constructed or marked trails exist, these should be followed at all times.
5. Campfires should only be made in established fire pits to prevent damage to vegetation or rock surfaces.
6. The permit must be carried on all trips in case of inspection and supervision in the field.

7. At the end of each year, the organizer must complete a report on the total number of tours conducted. The reporting form attached to this permit must be submitted to the national park manager by January 10 of the following year. If the organizer has received a two-year permit, a report must be submitted at the end of each of the two years.

The permit is granted pursuant to the Regulations on the Protection of Lofotodden National Park, § 7, second paragraph, and in accordance with the management authority's guideline, ID 34, as set forth in the Management Plan for Lofotodden National Park.

The national park manager has been delegated the authority to make decisions in the case, pursuant to the Delegation Regulations of the Lofotodden National Park Board (case 8/24).

Appeal

The decision may be appealed to the Norwegian Environment Agency by parties involved in the case or others with a legal interest in the appeal, within a deadline of three weeks, cf. the Public Administration Act § 28 (Forvaltningsloven § 28). Any appeal should be addressed to the Norwegian Environment Agency but sent to the Lofotodden National Park Board.

The overall assessment of the application will only be provided in Norwegian.

Bakgrunn

Reiselivsbedriften Backroads, organisasjonsnummer (USA) 94-1530512, med kontaktperson Alison Iles, søker om toårig tillatelse til organsiert ferdsel i Lofotodden nasjonalpark. Søknad er sendt inn via søknadsskjema for organisert ferdsel i Lofotodden nasjonalpark¹.

Søker har skrevet følgende om sin virksomhet:

"Many of our Trip Leaders come to Backroads with extensive hiking and guiding experience, having led trips in mountain regions around the world. In addition to leading trips in this park, our leaders also guide hiking adventures in other destinations globally for Backroads, bringing a wealth of diverse experience to every trip."

Before leading their first trip for Backroads, all leaders complete an intensive three-week internal training program covering a wide range of skills, such as ontrail group management, support strategies, hiking techniques and safety, leadership, public speaking, decision making, and customer service.

All leaders are required to hold at least Standard First Aid, CPR, and Leave No Trace (LNT) certifications, though many possess advanced qualifications such as Wilderness First Responder or other extended first aid training.

Before leading their first trip in a specific park, leaders are paid for a dedicated period of on site exploration to become familiar with the terrain, logistics, and unique character of the region. They also receive over 200 pages of detailed internal manuals covering regional logistics and itineraries, along with access to an extensive library of apps, maps and guidebooks.

When a leader is new to a region, they are always paired with an experienced co-leader who has a minimum of one year of trip-leading experience in that area, ensuring consistency, safety, and high-quality guest experience."

Videre beskriver søker turene sine i nasjonalparken:

«From June through September, we take groups of between 3 and 20 to Kvalvika beach on Wednesdays and Fridays beginning 9:30am, starting either from the Kvalvika trail head (Fv808 8387, 8387 Fredvang, Norway), or the Innersand parking lot at 9:30 depending on group ability level. The average group size is 10 people. Group 1 will go from the small trail head over the saddle and onto the beach from the back, then continue up the main path of the beach towards Ryten and finish by hiking to Fredvang for lunch at the Fredvang Ungdomshus. Group 2 will do an out and back hike to Ryten from the Innersand side, also finishing at Fredvang Ungdomshus. Both groups finish at circa 13:30»

- Det søkes om tillatelse til å gjennomføre aktivitet i sone: B
- Gruppestørrelse: 16 – 25
- Type ferdsel: Fotturer/ trugeturer
- Overnatting: nei
- Beregnet antall turer: rundt 23 turer pr. år
- Omsøkt periode: toårig tillatelse, ferdsel i perioden juni til september.

Grunnlaget for avgjørelsen

Forskrift om vern av Lofotodden nasjonalparken § 1 - Formål:

Lofotodden nasjonalpark ble opprettet ved kongelig resolusjon 22. juni 2018. Formålet med opprettelsen av Lofotodden nasjonalpark er å bevare et stort naturområde som inneholder et særegent naturmangfold med særlig vekt på landskap uten tyngre naturinngrep, naturtyper, arter og geologiske forekomster.

¹ <https://forms.office.com/e/43kM7L9euF?origin=lprLink>

Formålet er videre å ta vare på:

- et unikt og kystalpint landskap med svært stor landskaps- og naturhistorisk verdi
- representative og særegne økosystemer med variasjonsbredden i naturmangfold, herunder arter, bestander, naturtyper, geologi og økologiske prosesser
- genetiske særtrekk hos fjellplanter i ett av områdene i Norge som har vært isfritt lengst og hos oseaniske arter på nordgrensa av sitt utbredelsesområde
- viktige naturtyper som ur og rasmark, kalkrike kystfjell og sanddyner
- artsrike områder i naturtypene kulturmarkseng og boreal hei
- leveområde for flere trua arter, herunder krykkje, teist, toppskarv og beitemarkssopp
- verdifulle kulturminner
- et viktig referanseområde for å studere utvikling i naturen, spesielt knyttet til geologiske prosesser, klimaendring og betydning beite har for etablering av skog i nordlige områder med oseanisk klima

Allmennheten skal gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Verneforskriftens § 7 om ferdsel og friluftsliv:

All ferdsel i Lofotodden nasjonalpark skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. Nasjonalparkstyret kan etter søknad gi tillatelse til organisert ferdsel som ikke kan skade naturmiljøet. Nærmere retningslinjer for behandling av søknader om organisert ferdsel er gitt i Forvaltningsplanen for Lofotodden nasjonalpark, godkjent 15.11.2024².

Ifølge retningslinjene i forvaltningsplanen (id 34) vil organisert ferdsel som oppfyller ett av følgende kriterier kreve tillatelse fra forvaltningsmyndigheten, da det kan være til skade for naturmiljøet:

- All organisert ferdsel innenfor sone A.
- Gjentatte fotturer med seks deltagere eller flere (gruppestørrelse omfatter både gjester og guide) til et eller flere turmål innenfor sone B.
- Alle organiserte overnattingsturer med telt i sone B.
- Annen organisert aktivitet, herunder ferdsel med sykkel, ferdsel med hest, ferdsel med båt på innsjø, paragliding, klatring, grottevandring, o.l. i sone A og B.

Naturmangfoldloven:

Det følger av naturmangfoldloven (nml.) § 7 at saken skal vurderes i henhold til prinsippene i lovens §§ 8 – 12 angående kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning på økosystemet (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige driftsmetoder (§ 12).

Vurdering

Omsøkte aktivitet er av et slikt omfang at det krever en tillatelse fra nasjonalparkstyret. Dersom nasjonalparkstyret vurderer at den organiserte ferdselen kan skade naturmiljø, kan

² <https://fnpv.naturbase.no/Plan/View?naturvernId=VV00003401>

det ikke gis tillatelse til aktiviteten ifølge § 7, andre ledd i verneforskriften. Nasjonalparkstyret må ha mulighet til å vurdere samlet belastning for å kunne vurdere om organisert ferdsel er til skade for naturmiljø eller ikke.

Lofotodden nasjonalpark er inndelt i to soner (A og B), der sone A er vurdert til å være mer sårbar for ferdsel enn sone B. Sone A er et mindre tilgjengelig område, og er derfor spart for de store folkemasser som man opplever i andre deler av nasjonalparken. I dette området er dyrelivet ikke like utsatt for forstyrrelser fra menneskelig aktivitet, og det er i liten grad slitasje på vegetasjon. Dette er viktige kvaliteter som nasjonalparkstyret søker å ivareta for områdene i sone A. Soneinndelingen er en strategi for å skjerme disse sårbare områdene.

Det søkes om tillatelse til organisert ferdsel i sone B. Her skal terskelen for å gi tillatelse være mye lavere.

Nasjonalparkstyret har en generelt god kunnskap om områdene fra naturfaglige registrering og sammenstillingsmateriale som er utarbeidet i forbindelse med verneplanprosesser, forvaltningsplanprosesser og annen kunnskapsinnhenting i nasjonalparken.

Tradisjonell turvirksomhet, herunder ferdsel til fots vil i utgangspunktet ikke være til skade for naturmiljø, men omfanget av aktiviteten vil ha noe å si. Nasjonalparkstyret har god oversikt over ferdselen i nasjonalparken, gjennom ferdselstellinger. Innenfor Lofotodden nasjonalpark er det flere svært populære turmål, der noen har mellom 20 000 og 50 000 besøkende. En hovedvekt av ferdselen er uorganisert, og det er ikke hjemmel for å begrense denne typen ferdsel.

Organisert ferdsel utgjør i utgangspunktet en liten del av det totale omfanget av ferdsel i nasjonalparken. Men det blir i stadig større omfang tilbudt organiserte turer og aktiviteter i Lofotodden nasjonalpark, og samlet sett kan dette påvirke naturmiljøet ved at ferdsel fører til varige skader på vegetasjon og forstyrrelse av dyreliv.

Samtidig vil det være positivt at ferdsel skjer organisert, da denne ferdsel i større grad kan styres av forvaltningsmyndigheten. Guidene kan også kunne være gode ambassadører for nasjonalparken, når de følger våre retningslinjer og praktiserer sporløs ferdsel på sine turer.

Det hekker flere rovfuglarter og sjøfugl spredt i nasjonalparken. I hekketida kan ferdsel tett på reir i verste fall føre til avbrutt hekking. Overnatting og telting på populære steder kan føre til markslitasje, skader fra bålpyring, og toalettavfall som forurensar drikkevann og naturmiljø.

Turoperatøren tilbyr guidede turer som må betraktes som tradisjonell turvirksomhet, uten stor grad av teknisk tilrettelegging i nasjonalparken. Turoperatørens aktiviteter og gruppestørrelse vil ikke være til nevneverdig skade på naturmiljøet, så lenge det stilles vilkår til aktiviteten. I sone B skal terskelen for å tillate organisert ferdsel være lav.

Forvaltningsplanen ble ferdigstilt i 2024, og nye retningslinjer for organisert ferdsel er nylig innført. Nasjonalparkstyret har så langt mottatt rundt 20 søknader om organisert ferdsel i nasjonalparken. Omfanget er trolig mye større, og dette vil vi få bedre oversikt over etter hvert som de nye retningslinjene for organisert ferdsel blir kjent aktørene.

Konklusjon

Kunnskapsgrunnlaget etter nml. § 8 er vurdert til å være tilstrekkelig for å kunne behandle saken. Føre-var prinsippet i nml. § 9 kommer derfor ikke til anvendelse. Organiserte ferdsel utgjør samlet sett en liten del av den totale andelen besøkende innenfor sone B. I en tillatelse vil det gis vilkår som sikrer at naturmangfoldet ikke blir nevneverdig belastet av aktiviteten (jf. Nml. § 10, økosystemtilnærming og samlet belastning). § 11 Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver og § 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, ansees ikke som relevant i denne sammenheng.

Med bakgrunn i overnevnte vurdering kan det etter forvalters vurdering gis en toårig tillatelse til Backroads for organisert ferdsel innenfor sone B i Lofotodden nasjonalpark.

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

With kind regards

Ole-Jakob Kvalshaug
Nastional Park Manager

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Vedlegg:

- 1 Zoning for organized activities in Lofotodden National Park

Kopi til:

Statsforvalteren i Nordland
SNO Lofoten

Postboks 1405

8002

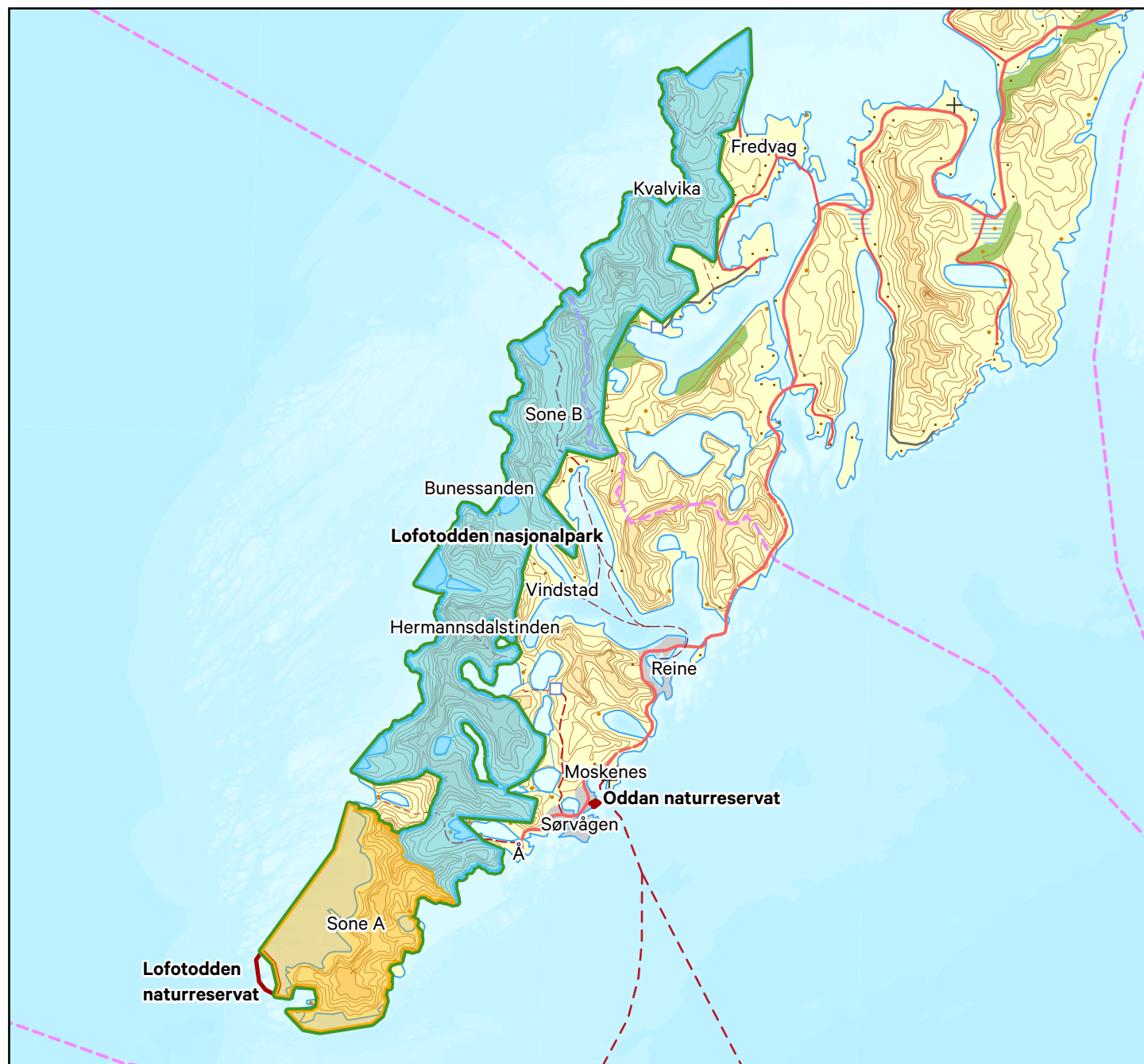
BODØ

Lofotodden nasjonalparkstyre

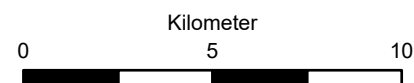
Kartvedlegg - Sonering for organisert ferdsel

Kartdato: 15.11.2023

Tegnforklaring

- Lofotodden nasjonalpark
- Naturreservat
- Sone A
- Sone B

Koordinatsystem: ETRS 1989 UTM Zone 33N
Målestokk: 1:200 000

**Lofotodden
nasjonalparkstyre**

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Besøkssenteret
Kirkeveien 38
8390 Reine

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 75531600
sfnopost@statsforvalteren.no

Sea Kayaking Wales
Canolfan Ceufad SKW SKW Kayak Centre Unit 34a Penrhos
Industrial Estate, Holyhead, Anglesey
Wales LL65 2FD

Saksbehandler Ole-Jakob Kvalshaug

Vår ref. 2025/9102

Deres ref.

Dato 19.12.2025

Delegert vedtak

Delegasjonssak	
-----------------------	--

Decision - Permit for guiding - Lofotodden National Park - Sea Kayaking Wales

Sea Kayaking Wales has been granted a two-year permit for guiding within zone A and B of Lofotodden National Park. The permit is granted with conditions as stated in the decision below. The permit does not apply to access in Kollhellaren cave, a cultural heritage site in Refsvika.

A reporting form for organized travel will be sent later by email. The reporting deadline is January 10 next year. Those who have been granted a two-year permit must submit a completed form each year, i.e., on January 10, 2027, and January 10, 2028. The completed form must be sent by email to: ole-jakob.kvalshaug@statsforvalteren.no

Decision

Sea Kayaking Wales, Organization Number (UK) 393766642, with contact person Gethin Roberts, is granted permission for guiding in Lofotodden National Park for the period 2026–2027. The permit applies to Zone A and B, as shown in the attached map.

The permit is granted under the following conditions:

1. The organizer must have a system for managing toilet waste, such as toilet bags (Wag-Bags) or similar. Toilet waste must not be left behind or buried in the national park.
2. Litter must not be left behind or burned in the national park.
3. Hiking must be conducted with care and consideration to avoid damage to the natural environment or cultural heritage. Wildlife must not be disturbed.
4. In areas where constructed or marked trails exist, these should be followed at all times.
5. Campfires should only be made in established fire pits to prevent damage to vegetation or rock surfaces.

6. The permit must be carried on all trips in case of inspection and supervision in the field.
7. At the end of each year, the organizer must complete a report on the total number of tours conducted. The reporting form attached to this permit must be submitted to the national park manager by January 10 of the following year. If the organizer has received a two-year permit, a report must be submitted at the end of each of the two years.

The permit does not apply to access in Kollhellaren (Refsvikhula), an automatically protected cultural heritage site. Access to Kollhellaren is only permitted with an authorized guide, in accordance with the regulations for visitor, guiding, and operator activities in Kollhellaren adopted by Moskenes municipality.

The permit is granted pursuant to the Regulations on the Protection of Lofotodden National Park, § 7, second paragraph, and in accordance with the management authority's guideline, ID 34, as set forth in the Management Plan for Lofotodden National Park.

The national park manager has been delegated the authority to make decisions in the case, pursuant to the Delegation Regulations of the Lofotodden National Park Board (case 8/24).

Appeal

The decision may be appealed to the Norwegian Environment Agency by parties involved in the case or others with a legal interest in the appeal, within a deadline of three weeks, cf. the Public Administration Act § 28 (Forvaltningsloven § 28). Any appeal should be addressed to the Norwegian Environment Agency but sent to the Lofotodden National Park Board.

The overall assessment of the application will only be provided in Norwegian.

Bakgrunn

Sea Kayaking Wales, med kontaktperson Gethin Roberts søker om tillatelse til å drive med organisert ferdsel i Lofotodden nasjonalpark. Søknad er sendt in via søknadsskjema for organisert ferdsel i Lofotodden nasjonalpark¹.

Søker skriver følgende om kvalifikasjoner:

"Sea Kayaking Wales (SKW) is a specialist sea kayak coaching and guiding provider based in Anglesey, North Wales, UK. We run multi-day expeditions in demanding tidal and cold-water environments, with a strong focus on safety, environmental awareness, and participant education.

Company and leadership qualifications

Sea Kayaking Wales (SKW) is a recognised Paddle UK Delivery Partner, owned and operated by Gethin and Kirsty Roberts. Gethin holds the highest level of Paddle UK sea kayaking qualifications and is a provider of OFQUAL-endorsed awards, including:

Advanced Sea Kayak Leader

Sea Kayak Coach

¹ <https://forms.office.com/e/43kM7L9euF?origin=lprLink>

Performance Sea Kayak Coach

These are the highest level sea kayaking leadership and coaching qualifications currently available in the UK. Gethin is also an approved provider of safety and performance awards, responsible for training and assessing other leaders and coaches. SKW holds appropriate public liability and professional indemnity insurance for guided sea kayaking activities and expeditions. Guides' certifications and training

*Our guiding team consists of experienced sea kayak leaders and coaches who typically hold:
Paddle UK / British Canoeing Sea Kayak Leader and/or Advanced Sea Kayak Leader (or equivalent)
Coaching qualifications for technical skills coaching in coastal and advanced conditions
First aid certificates appropriate for remote and marine environments
Training and experience in risk assessment, incident management, and emergency procedures
All guides are experienced in operating in cold water, tidal, surf, and exposed coastal environments, with a strong emphasis on conservative decision-making and group management.
Arctic Norway experience and local collaboration*

*This will be our first guided expedition in Lofoten, but we have already completed three multi-day Arctic Norway expeditions:
Senja expeditions in 2024 and 2025
A full circumnavigation of Sørøya in 2026"*

Det søkes om en toårig tillatelse til organiserte havkajakkturer med teltovernatting i og rundt Lofotodden nasjonalpark, hovedsakelig langs yttersida av Moskenesøya (sone A og B). Målgruppe for aktiviteten er erfarne havkajakpadlere. Turene arrangeres som flerdagersturer på mellom 7 og 10 dager, og det skal gjennomføres en til to turer i året. Gruppene består normalt av 8–9 deltakere og 2–4 kvalifiserte guider, og dagsetappene er 10–25 km. Rute, ilandstigningssteder og leirplasser vil bli tilpasset værforhold, sjøtilstand og gruppens ferdighetsnivå.

Søker beskriver at all ferdsel skal ha lav miljøpåvirkning, med strenge rutiner for avfall, toalettavfall og hensyn til nasjonalparken.

Grunnlaget for avgjørelsen

Forskrift om vern av Lofotodden nasjonalparken § 1 - Formål:

Lofotodden nasjonalpark ble opprettet ved kongelig resolusjon 22. juni 2018. Formålet med opprettelsen av Lofotodden nasjonalpark er å bevare et stort naturområde som inneholder et særegent naturmangfold med særlig vekt på landskap uten tyngre naturinngrep, naturtyper, arter og geologiske forekomster.

Formålet er videre å ta vare på:

- et unikt og kystalpint landskap med svært stor landskaps- og naturhistorisk verdi
- representative og særegne økosystemer med variasjonsbredden i naturmangfold, herunder arter, bestander, naturtyper, geologi og økologiske prosesser
- genetiske særtrekk hos fjellplanter i ett av områdene i Norge som har vært isfritt lengst og hos oseaniske arter på nordgrensa av sitt utbredelsesområde
- viktige naturtyper som ur og rasmark, kalkrike kystfjell og sanddyner
- artsrike områder i naturtypene kulturmarkseng og boreal hei
- leveområde for flere trua arter, herunder krykkje, teist, toppskarv og beitemarkssopp
- verdifulle kulturminner

- et viktig referanseområde for å studere utvikling i naturen, spesielt knyttet til geologiske prosesser, klimaendring og betydning beite har for etablering av skog i nordlige områder med oseanisk klima

Allmennheten skal gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Verneforskriftens § 7 om ferdsel og friluftsliv:

All ferdsel i Lofotodden nasjonalpark skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. Nasjonalparkstyret kan etter søknad gi tillatelse til organisert ferdsel som ikke kan skade naturmiljøet. Nærmere retningslinjer for behandling av søknader om organisert ferdsel er gitt i Forvaltningsplanen for Lofotodden nasjonalpark, godkjent 15.11.2024².

Ifølge retningslinjene i forvaltningsplanen (id 34) vil organisert ferdsel som oppfyller ett av følgende kriterier kreve tillatelse fra forvaltningsmyndigheten, da det kan være til skade for naturmiljøet:

- All organisert ferdsel innenfor sone A.
- Gjentatte fotturer med seks deltagere eller flere (gruppestørrelse omfatter både gjester og guide) til et eller flere turmål innenfor sone B.
- Alle organiserte overnattingsturer med telt i sone B.
- Annen organisert aktivitet, herunder ferdsel med sykkel, ferdsel med hest, ferdsel med båt på innsjø, paragliding, klatring, grottevandring, o.l. i sone A og B.

Naturmangfoldloven:

Det følger av naturmangfoldloven (nml.) § 7 at saken skal vurderes i henhold til prinsippene i lovens §§ 8 – 12 angående kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning på økosystemet (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige driftsmetoder (§ 12).

Vurdering

Omsøkte aktivitet er av et slikt omfang at det krever en tillatelse fra nasjonalparkstyret. Dersom nasjonalparkstyret vurderer at den organiserte ferdselen kan skade naturmiljø, kan det ikke gis tillatelse til aktiviteten ifølge § 7, andre ledd i verneforskriften. Nasjonalparkstyret må ha mulighet til å vurdere samlet belastning for å kunne vurdere om organisert ferdsel er til skade for naturmiljø eller ikke.

Lofotodden nasjonalpark er inndelt i to soner (A og B), der sone A er vurdert til å være mer sårbar for ferdsel enn sone B. Sone A er et mindre tilgjengelig område, og er derfor spart for de store folkemasser som man opplever i andre deler av nasjonalparken. I dette området er dyrelivet ikke like utsatt for forstyrrelser fra menneskelig aktivitet, og det er i liten grad slitasje på vegetasjon. Dette er viktige kvaliteter som nasjonalparkstyret søker å ivareta for områdene i sone A. Soneinndelingen er en strategi for å skjerme disse sårbare områdene.

Det søkes om tillatelse til organisert ferdsel i sone A og B.

² <https://fpmv.naturbase.no/Plan/View?naturvernId=VV00003401>

Nasjonalparkstyret har en generelt god kunnskap om områdene fra naturfaglige registrering- og sammenstillingsmateriale som er utarbeidet i forbindelse med verneplanprosesser, forvaltningsplanprosesser og annen kunnskapsinnhenting i nasjonalparken.

Organisert ferdsel utgjør i utgangspunktet en liten del av det totale omfanget av ferdsel i nasjonalparken. Men det blir i stadig større omfang tilbudt organiserte turer og aktiviteter i Lofotodden nasjonalpark, og samlet sett kan dette påvirke naturmiljøet ved at ferdsel fører til varige skader på vegetasjon og forstyrrelse av dyreliv.

Samtidig vil det være positivt at ferdsel skjer organisert, da denne ferdsel i større grad kan styres av forvaltningsmyndigheten. Guidene kan også kunne være gode ambassadører for nasjonalparken, dersom de følger våre retningslinjer og praktiserer sporløs ferdsel på sine turer. Det hekker flere rovfuglarter og sjøfugl spredt i nasjonalparken. I hekketida kan ferdsel tett på reir i verste fall føre til avbrutt hekking.

I sone B skal terskelen for å tillate organisert ferdsel være lav. Områdene i sone A er ikke tilgjengelig til fots, dvs. at man må ta seg inn i området via sjøveien. Det er derfor lite tradisjonell turvirksomhet og organisert ferdsel her i dag. I Refsvika ligger brenningsgrotta Kollhellaren (Refsvikhula), en automatisk fredet kulturminnelokalitet (id. 37407). Dette er et særdeles sårbart kulturminne, der slitasje og skade som følge av menneskelig ferdsel er vurdert som den største trusselen. Det er vedtatt et ferdselsforbud i Kollhellaren, og Nordland Fylkeskommune og Moskenes kommune har en autoriseringsordning slik at lokale aktivitetsleverandører kan tilby turer i hula med godkjente guider. Det pr. dags dato ett firma som er autorisert for slik guiding.

Potensiale for skade på kultur- og naturmiljø er etter nasjonalparkstyrets vurdering mye høyere i sone A. Innenfor sone A har nasjonalparkstyret som hensikt å begrense organisert ferdsel av hensyn til naturmiljø og verdifulle kulturminner. Virksomheter som har godkjenning fra kulturminnemyndighet til å drive guidet virksomhet i forbindelse med Kollhellaren gis prioritet ved behandling av søknad om tillatelse i sone A.

Kajakpadlingen vil i utgangspunktet skje i randsonen av nasjonalparken, men overnatting vil skje på land i Lofotodden nasjonalpark. Kajakpadling er en tilnærmet sporløs aktivitet, og det er lagt opp til få turer og få deltagere på hver tur. Aktøren har fokus på sporløs ferdsel, og alt avfall og toalettavfall blir transportert ut av nasjonalparken.

Turoperatørens aktiviteter og gruppestørrelse vil ikke være til nevneverdig skade på naturmiljøet, så lenge det stilles vilkår til aktiviteten. Ferdsel i Kollhellaren er forbudt med hjemmel i kulturminneloven, og det er ikke åpning for at nasjonalparkstyret kan gi tillatelse til dette.

Konklusjon

Kunnskapsgrunnlaget etter nml. § 8 er vurdert til å være tilstrekkelig for å kunne behandle saken. Førre-var prinsippet i nml. § 9 kommer derfor ikke til anvendelse. Organiserte ferdsel utgjør samlet sett en liten del av den totale andelen besøkende innenfor sone B. I en tillatelse vil det gis vilkår som sikrer at naturmangfoldet ikke blir nevneverdig belastet av aktiviteten (jf. Nml. § 10, økosystemtilnærming og samlet belastning). § 11 Kostnadene ved

miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver og § 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, ansees ikke som relevant i denne sammenheng.

Med bakgrunn i overnevnte vurdering kan det etter forvalters vurdering gis en tillatelse til Sea Kayaking Wales for organisert ferdsel innenfor sone A og B i Lofotodden nasjonalpark.

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

With kind regards

Ole-Jakob Kvalshaug
National Park Manager

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Vedlegg:

- 1 Map of Lofotodden National Park and zoning for guiding

Kopi til:

Statsforvalteren i Nordland
SNO Lofoten

Postboks 1405

8002

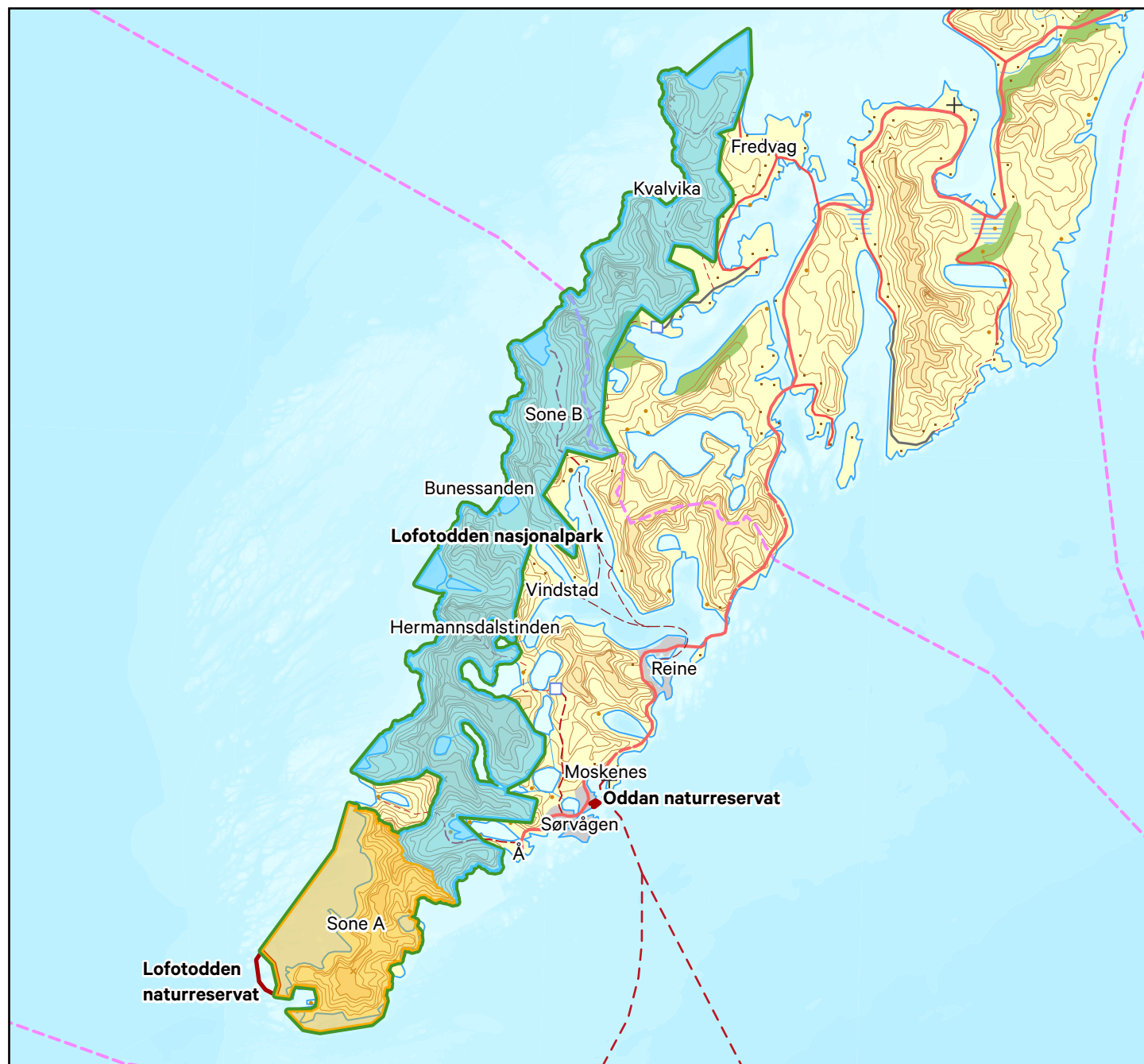
BODØ

Lofotodden nasjonalparkstyre

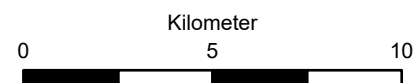
Kartvedlegg - Sonering for organisert ferdsel

Kartdato: 15.11.2023

Tegnforklaring

- Lofotodden nasjonalpark
- Naturreservat
- Sone A
- Sone B

Koordinatsystem: ETRS 1989 UTM Zone 33N
Målestokk: 1:200 000

Arkivsaksnr: 2021/707-16

Saksbehandler: Ole-Jakob Kvalshaug

Dato: 20.02.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lofotodden nasjonalparkstyre	4/26	04.03.2026

Årsberetning 2025 - Lofotodden nasjonalparkstyre

Forslag til vedtak

Nasjonalparkstyret godkjenner årsberetningen for 2025.

Bakgrunn

Årsberetningen er utarbeidet av nasjonalparkforvalter, og gjengir aktivitet i nasjonalparkstyret i 2025.

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Vedlegg:

- 1 Årsberetning 2025 Lofotodden nasjonalparkstyre

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Årsberetning 2025

Lofotodden nasjonalparkstyre

Innhold

1	Innledning	3
1.1	Styrets sammensetning	4
1.2	Nasjonalparkforvalter	4
1.3	Statens Naturoppsyn	4
1.4	Rådgivende utvalg	4
1.5	Administrativt kontaktutvalg	5
2	Nasjonalparkstyrets arbeid	5
2.1	Dispensasjonssaker behandlet av nasjonalparkstyret og forvalter	6
2.2	Anmeldelser og overtredelsesgebyr	6
2.3	Lofotodden naturreservat.....	6
3	Besøksstrategi og forvaltningsplan	7
3.1	Besøksstrategi	7
3.2	Forvaltningsplan	8
3.3	NatStat – Bevaringsmål	8
3.4	Ferdsestasjon	8
4	Skjøtselstiltak	10
4.1	Skjøtselstiltak – Stibygging i Kvalvika	11
4.2	Marint avfall – forebyggende rydding	14
4.3	Mulighetsstudie for innfallsporten Reine og Vindstad	15
4.4	Forprosjekt innfallsport Fredvang	15
4.5	Digital Ranger	16
5	Andre aktiviteter	17
5.1	Informasjonsarbeid	17
5.2	Styringsgrupper og eksterne prosjekter	17
5.3	Nasjonalparkpartner – Kommersielt merke.....	18

Foto forside: Anna Galina Henriksson. Den nye steinlagte stien ned til Kvalvika ble ferdigstilt i 2025.

1 Innledning

Lofotodden nasjonalparkstyre ble første gang oppnevnt av Miljøverndepartementet 6. desember 2018. Styret har forvaltningsansvar for Lofotodden nasjonalpark, vernet 22. juni 2018 og Lofotodden naturreservat, vernet 6. desember 2002. Nasjonalparkstyret jobber ut fra vedtekter som fastlegger styrets mandat og rammer for arbeid.

Årsberetningen gir en oversikt over nasjonalparkstyrets arbeid og fokusområder i 2025.

Figur 1. Värmarihand på Buinessanden. Foto: Anna Galina Henriksson.

1.1 Styrets sammensetning

Medlem	Varamedlem	Representanter
Rita Lekang, leder	Jim Simonsen Jenssen	Nordland Fylkeskommune
Trond Kroken	Wenche Adolfsen	Flakstad kommune
Trond-Raymond Sæthre	Anne Sofie Bendiksen	Moskenes kommune

1.2 Nasjonalparkforvalter

Ole-Jakob Kvalshaug er ansatt som nasjonalparkforvalter for Lofotodden nasjonalpark. Forvalterens hovedfunksjon er å være sekretariat for nasjonalparkstyret og faglig forberede alle styresaker. Forvalteren skal gjennom sin saksbehandling bidra til at styret forvalter områdene i samsvar med naturmangfoldloven og verneforskriftene. Forvalter sørger for at nødvendige tiltak for å ivareta verneverdiene blir planlagt og gjennomført. Dette kan være skjøtsels- og restaureringstiltak, tilrettelegging og kanalisering av ferdsel og friluftsliv, informasjonsarbeid og natur- og miljøovervåkning.

Nasjonalparkforvalter er formelt ansatt hos Statsforvalteren i Nordland, men er underlagt nasjonalparkstyret. Forvalter har kontorsted på Besøkssenter Lofotodden nasjonalpark, på Reine.

1.3 Statens Naturoppsyn

Hovedansvaret for naturoppsyn i Lofotodden nasjonalpark ligger hos lokalt SNO (Statens Naturoppsyn), Martine Varem Vang, som er samlokalisert med forvalter på besøkssenter Lofotodden nasjonalpark på Reine. SNO i Svolvær, ved Mads Hansen, bistår lokalt SNO ved behov. SNO utfører rene oppsynsoppgaver, informasjonsarbeid og gjennomfører tiltak for nasjonalparkstyret. Det utarbeides ikke årsberetning fra SNO lokalt.

1.4 Rådgivende utvalg

Rådgivende utvalg (RU) er oppnevnt av nasjonalparkstyret etter invitasjon til interesseorganisasjoner. Rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg oppnevnes for perioden 2025 – 2027.

RU har følgende sammensetning:

Navn	Interessegruppe/ organisasjon
Tommy Tallaksen	Lofoten Turlag
Hans Erik Busch	Naturvernforbundet Lofoten
Halvar Bendiksen	Moskenes Fiskarlag
Michael Rørvik	FNF Nordland
Line Renate Samuelsen	Destination Lofoten
Bente Cecilie Krogh	Reinefjorden grunneierlag
Erik Bjelland	Fredvang og Krystad grendelag
Ingar Halland	Reiselivsrepresentant Flakstad
Therese Larsen	Reiselivsrepresentant Moskenes
Maria Kirkesæther	Besøkssenter Lofotodden nasjonalpark

RU arbeider ut ifra mandat gitt av nasjonalparkstyret. I følge mandatet skal RU ha minimum ett årlig dialogmøte med nasjonalparkstyret. RU hadde ett møte i 2025.

1.5 Administrativt kontaktutvalg

Administrativt kontaktutvalg skal sikre at forvaltning av verneområdet blir godt integrert i den kommunale forvaltningen. Administrativt utvalg består av representanter fra Moskenes kommune, Flakstad kommune og Lofoten Friluftsråd. Kontaktutvalget hadde ett møte i 2025.

2 Nasjonalparkstyrets arbeid

Lofotodden nasjonalparkstyre hadde til sammen seks styremøter i 2025. Det ble behandlet til sammen 25 dispensasjonssaker i 2025. Det var ingen saker til klagebehandling.

Forvalter har anledning til å behandle kurante saker som faller innunder verneforskriftens spesifiserte dispensasjonsbestemmelser. Delegerte saker refereres til styret på styremøte. 10 dispensasjonssøknader ble behandlet delegert av nasjonalparkforvalter.

2.1 Dispensasjonssaker behandlet av nasjonalparkstyret og forvalter

Oversikt over saker behandlet i nasjonalparkstyret:

- Større arrangement, ultraløp. Tillatelse.
- To søknader om bruk av drone, hvor det ble gitt én tillatelse og ett avslag.
- Byggetiltak, delvis tillatelse.
- 21 søknader om tillatelse til organisert ferdsel, tillatelse.

Ingen saker ble behandlet etter generelle dispensasjonsbestemmelser jf.

Naturmangfoldloven § 48. Alle vedtak ligger også ute på <http://www.miljovedtak.no/>.

Her kan man også abonnere på vedtak som fattes i styret og av andre forvaltningsorgan.

2.2 Anmeldelser og overtredelsesgebyr

Nasjonalparkstyret kan politianmelde brudd på verneforskrift eller be om at Miljødirektoratet legger overtredelsesgebyr som en alternativ reaksjon til politianmeldelse for oppfølging i straffesporet ved mindre alvorlige overtredelser. Nasjonalparkstyret anmeldte i 2025 brudd på verneforskriften § 9 om motorferdsel i én sak. Denne saken er ennå ikke avgjort.

Miljødirektoratet har vedtatt overtredelsesgebyr for brudd på verneforskrift i fem saker i 2025. Sakene gjelder bruk av drone (3 saker), bruk av elsykkel og byggetiltak på fritidsbolig.

2.3 Lofotodden naturreservat

Miljødirektoratet besluttet i 2024 å overføre forvaltningsmyndighet for Lofotodden naturreservat (verneområde ID: VV00000268) fra Statsforvalteren i Nordland til Lofotodden nasjonalparkstyre. Naturreservatet grenser til sørspissen av nasjonalparken, og omfatter Nordholmen og Sørholmen med omkringliggende småøyer og skjær. Formålet med fredningen er å ivareta et verdifullt kystområde, med det naturlige tilknyttede plante- og dyreliv. Spesiell interesse knytter seg til områdets verdi som hekkeområde for toppskarv og diverse alkefugler.

Overføring av forvaltningsmyndighet ble gjort gjeldende fra 1. desember 2024. Styret hadde ingen aktiviteter i naturreservatet i 2025.

Figur 2. Toppskarv på en av holmene i Lofotodden naturreservat. Sørspissen av Lofotodden nasjonalpark ses i bakgrunnen. Foto: Miljøfaglig Utredning AS.

3 Besøksstrategi og forvaltningsplan

3.1 Besøksstrategi

En besøksstrategi er en plan for hvordan forvaltningsmyndigheten vil gjennomføre besøksforvaltning for verneområdet. Besøksstrategien skal vise hvilke tiltak (informasjon, fysisk tilrettelegging, sonering, oppsyn etc.) som er nødvendige for å balansere verneverdier, besøkende og lokal verdiskaping i et verneområde, slik at en oppnår størst mulig nytte for alle tre interesser.

Dersom det er motstridende målsetninger mellom ivaretagelse av verneverdiene, tilrettelegging for de besøkende og lokal verdiskaping, skal ivaretagelse av verneverdiene tillegges størst vekt.

Gjeldende besøksstrategi ble godkjent i 2022.

3.2 Forvaltningsplan

Etter forskrift om vern av Lofotodden nasjonalpark skal det utarbeides en forvaltningsplan for nasjonalparken. Forvaltningsplanen skal være presis og kortfattet, slik at forvaltningsplanen blir et funksjonelt verktøy i forvaltningen av verneområdet. En forvaltningsplan er en plan for å forvalte verneområdet.

Forvaltningsplanen ble ferdigstilt og godkjent i 2024. Forvaltningsplanen er publisert på den digitale løsningen Forvaltningsplan på nett¹.

3.3 NatStat – Bevaringsmål

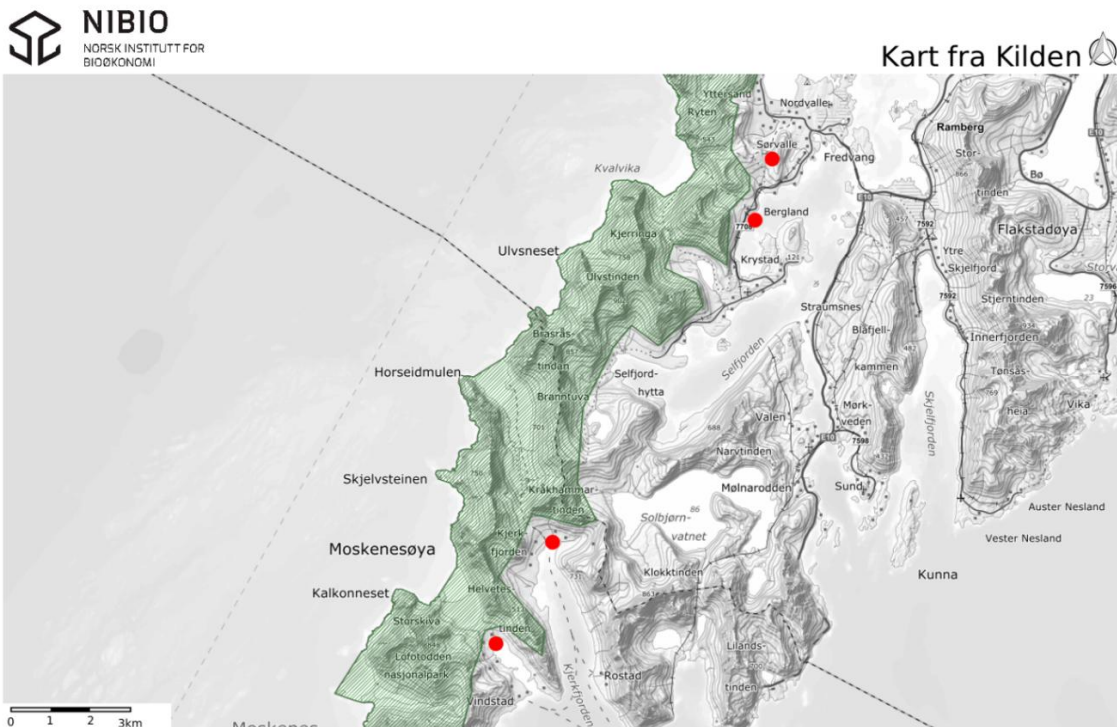
Lofotodden nasjonalparkstyre har opprettet to konkrete bevaringsmål for ønsket naturtilstand, som overvåkes av SNO. Begge bevaringsmålene, på lokalitetene Ryten og Bunessanden, er knyttet til overvåking av slitasje langs sti. Metodikken går ut på å registrer *slitasje* (1) eller *ingen slitasje* (0) langs angitte linjer. Hver linje har en angitt lengde, og går på tvers av stien, og har som hensikt å overvåke hvordan slitasjen utvikler seg ut fra stien.

Begge bevaringsmålene har med utgangspunkt i forhåndsdefinerte variabler status *dårlig*, og målet er at statusen skal bli bedre når styret får kanalisert ferdselen gjennom ulike tiltak. Kartleggingsfrekvensen var i utgangspunktet satt til årlig overvåking, men videre oppfølging av bevaringsmålene er sant på vent inntil man har gjennomført tilrettelegging på lokalitetene.

3.4 Ferdselstelling

Nasjonalparkstyret gikk til innkjøp av tre ferdselstellere fra produsent TRAFx i 2025, og to av disse ble satt i drift i løpet av våren. I tillegg drifter Lofoten Friluftsråd flere ferdselstellere i nasjonalparken. I 2025 hadde nasjonalparkstyret to ferdselstellere i drift, lokalisert i Bunesfjorden og i Kjerkfjorden. Lofoten Friluftsråd hadde to ferdselstellere, ved Innersand og ved Torsfjorden.

¹ <https://fpmv.naturbase.no/Plan/View?naturvernId=VV00003401>

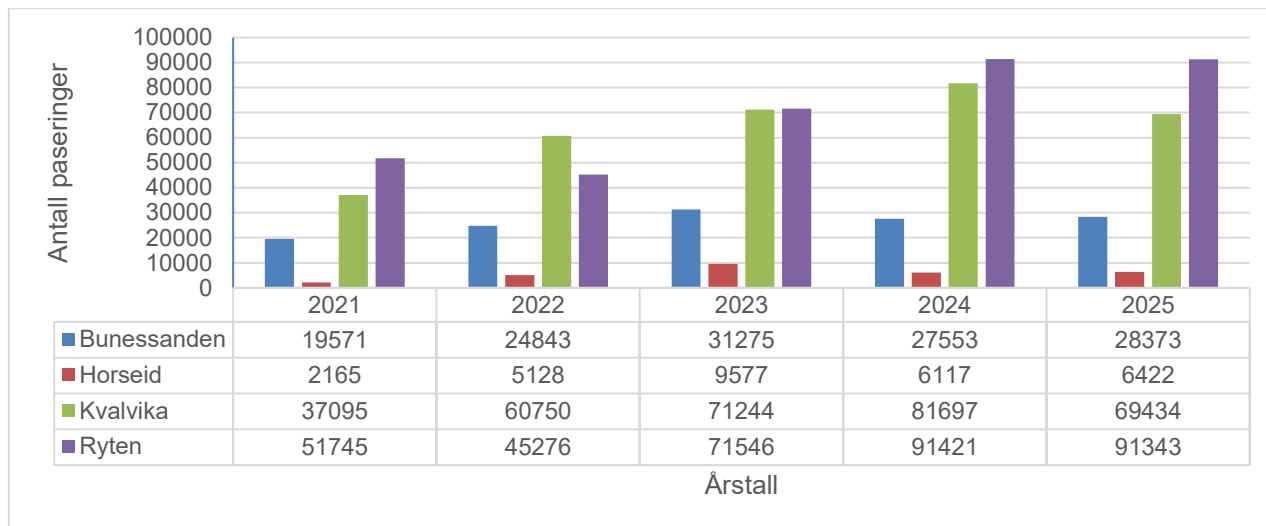
Figur 3. Lofotodden nasjonalpark er markert i grønn skravur. Røde punkt viser plassering av ferdselstellere. Disse er alle plassert på stier som leder inn til nasjonalparken, og turmålene (fra Sør) Buessanden, Horseid, Kvalvika og Ryten.

Ferdselstellingene er gjort over flere år, og forvaltningen har dermed en tidsserie på flere år på flere av lokalitetene. Ferdselstellingene er et viktig verktøy for å kartlegge utvikling av ferdsel over tid, og for å måle effekten av besøksforvaltningstiltak.

Figur 4. Ferdselsteller skjult i en varde i Kjerkfjorden. Telleren registrerer ferdsel til og fra Horseid.

Tabell 1. Figuren viser antall passeringer fra fire turmål i nasjonalparken. For noen turmål går størsteparten av de besøkende frem og tilbake samme veien, og antall passeringer kan deles på to for å få antall personer. Tallene er i utgangspunktet derfor kun et mål for antall passeringer på stien akkurat der telleren står, og ikke nødvendigvis det samlede antall personer som har vært på turmålet/toppen. For andre turmål er de flere stier opp og ned. Ferdselstellerne står ikke ute hele året, og tallene i denne figuren er derfor et estimat for hele året med utgangspunkt i de faktiske tellingene. Dataen for to av lokalitetene, Ryten og Kvalvika, er innhentet fra Lofoten Friluftsråd.

4 Skjøtselstiltak

Det ble innvilget kr. 2 500 000,- over midler til tiltak i verneområder (kap 1420 post 31). Videre ble det i supplerende tildeling innvilget et beløp på kr. 450 000,- for ferdigstilling av stien på Kvalvika.

I 2024 ble styret tildelt kr. 300 000,- til besøksforvaltningsprosjekt fra tilskuddsordningen *tilskudd til verdiskaping basert på naturarven*. Midlene ble overført til 2025 og omdisponert til Mulighetsstudiet for innfallsporten Reine og Vindstad og Forprosjektet for innfallsporten Fredvang.

I 2025 ble følgende tiltak gjennomført:

TILTAK	BESKRIVELSE	STATUS	FORBRUK (kr.)
Innkjøp av ferdselstellere	3 stk. fra produsent TrafX	Slutført	29 367
Skjøtselstiltak – stibygging i Kvalvika	Fra Kvalvika og opp til Forsvatnet	Igang satt – ikke slutført	2 539 494
Marint avfall – forebyggende rydding	Vårrydding på Kvalvika og Bunessanden	Løpende skjøtsel	90 000
Mulighetsstudie Innfallsport Reine og Vindstad	Vurdering av behov for infrastruktur og kanaliseringstiltak	Slutført	142 520
Forprosjekt Innfallsport Fredvang	Vurdering av behov for infrastruktur og kanaliseringstiltak	Slutført	48 000
Digital Ranger	Innholdsproduksjon på nettside og SoMe.	Slutført	50 000
SUM			2 899 381
<i>Tilskudd til verdiskaping basert på naturarven</i>	<i>Mulighetsstudie og forprosjekt</i>	<i>Slutført</i>	<i>291 986</i>

4.1 Skjøtselstiltak – Stibygging i Kvalvika

Prosjektplan for stitilrettelegging på Kvalvika ble godkjent i nasjonalparkstyret i 2023, og arbeidet ble iverksatt i 2024. Nasjonalparkstyret har inngått en rammeavtale med Stibbyggjaren AS på stibygging og steinmuring. Stibbyggjaren AS har spesialisert seg på restaurering av historiske veier og gamle ferdselsårer, restaurering av gamle bygninger og gråsteinsmurer, og bygging av stier og steintrapper.

I løpet av to år er det bygd til sammen 624 meter med sti fra Kvalvika og opp til Forsvatnet. Det meste av stien er bygd i steintrinn, og så er det lagt inn små partier med spaltet grussti. Det er bygd vannrenner der det har vært behov for å lede rennende vann gjennom eller bort fra stien. Stien er bygd i lokal stein henter fra steinur i Kvalvika, og grus hentet fra lokale steinbrudd. Det er bygd en midlertidig klopp for å koble sammen kloppen ved Forsvatnet og den nybygde stien.

Figur 5. Fra stibyggingen i Kvalvika. Stein som skal brukes til stibygging, hentes fra omkringliggende fjellsider. Steinen pakkes manuelt og transporteres med helikopter til anleggsområdet og rett på stien. Foto: Anna Galina Henriksson.

Det gjenstår rundt 60 meter med sti ned mot Kvalvika. Denne delen berører en sikringssone for kulturminner, og det måtte derfor gis en tillatelse fra kulturminnemyndighet. Tiltaket er planlagt gjennomført i 2026.

Figur 6. Kart over Kvalvika. Ferdigstilt sti er markert i rød stiptet linje. Planlagt ferdigstilling i 2026 er tegnet i blå linje.

4.2 Marint avfall – forebyggende rydding

Rydding av marint avfall er et løpende skjøtselstiltak som gjennomføres hvert år, der det gjennomføres vårryddinger på sandstrendene Kvalvika, Vestervika og Bunessanden. Frivillige organisasjoner med tilhørighet i Lofoten gis mulighet til å søke om å få rydde en sandstrand mot kr. 30 000,- i betaling. I 2025 ble ryddingen gjennomført av Reine idrettslag, Stamsund idrettslag og Naturvernforbundet Lofoten.

Til sammen ble det ryddet 3 120 kg marint avfall fra de tre strendene. Avfallet ble pakket i kubiksekker, og ble hentet og transportert til avfallsmottak av Kystvakten. Lofoten Avfallsselskap (LAS) sto for mottak av avfallet. Ryddingen ble rapportert inn i det digitale systemet rent hav². Det gode samarbeidet med LAS og Kystvakten er avgjørende for gjennomføring av tiltaket.

Figur 7. Forvalter og SNO er ute på kontroll i etterkant av en ryddeaksjon på Kvalvika. Marint avfall er pakket i Big Bags og gjort klart til henting av Kystvakten. Foto: Anna Galina Henriksson.

² <https://kart.renthav.no/>

4.3 Mulighetsstudie for innfallsporten Reine og Vindstad

Mulighetsstudiet for innfallsporten Reine og Vindstad ble utarbeidet av Nordplan AS på oppdrag fra Lofotodden nasjonalparkstyre, og i samarbeid med Moskenes kommune. Mulighetsstudiet omfatter Reine sentrum, med vekt på Reine Ytre Havn, utkikkspunktet Reinehalsen og startpunkt for Reinebringen, og Vindstad som startpunkt for turer inn til nasjonalparken.

Arbeidet med innfallsport og informasjonspunkt er forankret i besøksstrategien for Lofotodden nasjonalpark. Målsetningen er å tilrettelegge slik at belastningen på lokalbefolkning og naturen reduseres, og at verneverdiene skånes. Prosjektets hovedmål har vært å se på de eksisterende startpunktene mer i ett, og utrede muligheter for å skape bedre tilrettelegging for besøkende ved innfallsporten til Lofotodden nasjonalpark og Reinebringen, øke bevisstheten om nasjonalparkens naturverdier og fremme bærekraftig turisme. Innfallsporten skal være et utgangspunkt for spennende turmuligheter og kunnskap om natur og kultur tilknyttet nasjonalparken.

Mulighetsstudiet er publisert på styrets hjemmeside³.

4.4 Forprosjekt innfallsport Fredvang

Forprosjektet for innfallsporten Fredvang ble utarbeidet VÅG AS på oppdrag fra Flakstad kommune og Lofotodden nasjonalpark. Forprosjektet er publisert på styrets hjemmeside³.

Forprosjektets mål er å gi et tydelig anbefalingsgrunnlag for hva som skal prioriteres ved gjennomføring av innfallsporten til Lofotodden nasjonalpark på Fredvang. Forprosjektet fastlegger løsninger for de ulike delene av prosjektet, med søkelys på realistiske kostnadsestimer og prioriteringer.

Fredvang er den mest besøkte innfallsporten til Lofotodden nasjonalpark. De siste årene har Fredvang hatt utfordringer med svært høyt besøkstrykk og mye biltrafikk i høysesongen, som har skapt mye misnøye og frustrasjon blant lokalbefolkningen. Målet med forprosjektet er å finne en helhetlig, god og langsiktig løsning for Fredvang.

Det må etableres en innfallsport som håndterer høye besøkstall og et bredt spekter av brukergrupper med ulike forventninger og behov. Det må tilrettelegges med toaletter, avfallshåndtering, parkering og informasjonspunkt. Organisering av innfallsporten på Fredvang skal styre besøkende bort fra uønskede områder og sørge for redusert naturslitasje. Samtidig vil innfallsporten på Fredvang bidra til lokal verdiskapning som vil styrke lokalsamfunnet.

³ <https://www.nasjonalparkstyre.no/Lofotodden/publikasjoner/innfallsporter>

Figur 8. Illustrasjon av hentet fra forprosjektet Fredvang Loops som viser forslag til infrastruktur ved Fredvang skole, VÅG AS.

4.5 Digital Ranger

Besøkssenter Lofotodden nasjonalpark og nylig ansatt naturveileder ble engasjert for å produsere innhold til nasjonalparken sine plattformer på sosiale medier (Facebook og Instagram) samt nettsiden <https://www.lofotoddennp.com/>. Prosjektet har hatt resultater for antall nye følgere, spesielt på Instagram. Fra mai 2025 og fram til januar 2026 har Instagramkontoen fått over 1000 nye følgere, og antallet visninger av våre innlegg har økt voldsomt. Vår mest sette reel har hatt over 1,1 millioner visninger. Hensikten med prosjektet var å bli mer synlig på sosiale medier, slik at vi som forvaltningsmyndighet i større grad kan nå fram med vår informasjon til besøkende.

Oppdatering av nettsiden foregår fortsatt, og vil bli jobbet med gjennom våren 2026.

5 Andre aktiviteter

5.1 Informasjonsarbeid

Brosjyren for Lofotodden nasjonalpark ble ferdigstilt i løpet av sommeren 2025, og er nå tilgjengelig på norsk og engelsk. Design og trykking er finansiert av Miljødirektoratet. Brosjyrene ble distribuert på alle turistinformasjoner i Lofoten og på besøkssenteret. Brosjyrene ble også distribuert til reiselivsbedrifter i Vest-Lofoten, etter forespørsel.

Figur 9. Brosjyren for Lofotodden nasjonalpark ble ferdigstilt i løpet av sommeren 2025.

5.2 Styringsgrupper og eksterne prosjekter

Nasjonalparkforvalter deltar i regionale og lokale prosjekter og i styringsgrupper som representant for Lofotodden nasjonalparkstyre. Herunder:

- Styringsgruppa i regionalt arealregnskap – pilotregion Lofoten, De grønne øyene
- Reisemålsledelse for Lofoten, Lofotrådet.
- Deltager i reinebringingen-nettverket, LoVe Utvikling
- Arbeidsgruppe for temaplan friluftslivet ferdselsårer for Moskenes kommune, Lofoten Friluftsråd
- Arbeidsgruppe for temaplan friluftslivet ferdselsårer for Flakstad kommune, Lofoten Friluftsråd

5.3 Nasjonalparkpartner – Kommersielt merke

Nasjonalparkstyret har startet et partnerskapsprogram for lokalt næringsliv. Hensikten er å legge til rette for lokal verdiskapning ved at bedrifter tilknyttet nasjonalparken får muligheten til å bli Lofotodden nasjonalparkpartner. Nasjonalparkpartnere får tildelt et eget merke som kan brukes i markedsføringen av sitt produkt.

Det var ingen nye nasjonalparkpartnere i 2025.

Figur 10. Kommersielt merke som kan tas i bruk av nasjonalparkpartner

Lofotodden nasjonalpark

Lofotodden nasjonalpark kjennetegnes av et unikt landskap med høye og smale tinderekker omgitt av åpne havområder, et sjeldent naturfenomen i global sammenheng.

Utsikt fra Helvetestinden og ned mot Buessanden, Foto: Anna Galina Henriksson.

Kontaktinformasjon Lofotodden nasjonalpark

Telefon:	75 53 16 00
E-post:	Ole-jakob.kvalshaug@statsforvalteren.no
Nettsider:	www.lofotoddennp.no / www.nasjonalparkstyre.no
Post:	Statsforvalteren i Nordland, Postboks 1405, 8002 Bodø
Besøksadresse:	Besøkssenteret Lofotodden nasjonalpark, Reineveien 52, 8390 Reine

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lofotodden nasjonalparkstyre	5/26	04.03.2026

Midler innvilget til drift av Lofotodden nasjonalparkstyre - 2026

Forslag til vedtak

Nasjonalparkstyret tar tildeling av midler til drift av styrets aktiviteter til orientering.

Nasjonalparkforvalter gis i oppgave å forvalte grunnstøtten på kr. 75 000,-. Midlene skal prioriteres til vedlikehold og drift av infrastruktur ved innfallsportene (fortrinnsvis Vindstad og Fredvang) og til det videre arbeidet med digitale plattformer for Lofotodden nasjonalpark.

Bakgrunn

Oversikt over midler til drift av Lofotodden nasjonalpark i 2026, innvilget av Miljødirektoratet.

Tiltak	Omsøkt beløp		Status	Innvilget beløp	
Drift av nasjonalparkstyret	kr	90 000,00	Innvilget	kr	90 000,00
Studietur	kr	70 000,00	Avslag	kr	-
Drift og oppdatering av nettside	kr	20 000,00	Avslag	kr	-
Grunnstøtte	kr	75 000,00	Innvilget	kr	75 000,00
Sum Drift	kr	255 000,00		kr	165 000,00

Vurdering

Midler til drift av Lofotodden nasjonalparkstyre

Styret har fått tildelt midler til ordinær drift av styret, men fått avslag på søknad om midler til studietur og til drift og oppdatering av nettside. Under posten drift hører kostnader ved styremøtet og møtehonorar, samt kostnader ved møte i rådgivende utvalg og i administrativt utvalg. Det vil ikke være anledning for studietur med årets budsjett. Forvalter foreslår i stedet at vi gjennomfører dagsbefaring som vi har gjort tidligere år. Når det gjelder drift og oppdatering av nettside, må dette tas av posten for grunnstøtte.

Grunnstøtte

Fra og med 2024 er hvert nasjonalparkstyre gitt en fast grunnstøtte som skal gå til vedlikehold, fornying av infrastrukturtiltak, informasjonsarbeid mv. Den nasjonale rammen er på 4 millioner, og Miljødirektoratet har fordelt midlene etter en fordelingsnøkkel med grunnlag i et sett kriterier, herunder: areal styret forvalter, antall innfallsporter styret forvalter og besøkstrykk i området.

Det er behov for midler til drift og vedlikehold av infrastruktur ved innfallsportene, først og fremst de kommunale toalettene på Vindstad og på Fredvang. Sommertoalettet på Vindstad i Moskenes kommune kan ikke driftes uten midler fra nasjonalparkstyret, og bør derfor ha høyest prioritet. Ellers er det for Flakstad kommune varslet om behov for midler til tømning av toaletter på Fredvang. Toalettene går en sjelden gang tett som følge av brukerfeil, og dette fordyrer driften av toalettene veldig.

Arbeid med digitale plattformer, herunder nettsiden til Lofotodden nasjonalpark, karttjenester og sosiale medier bør prioriteres som besøksforvaltningstiltak. Dette er viktige informasjonsportaler for framtidige besøkende som planlegger turer i nasjonalparken. Vi har behov for å oppdatere en del tekst på nettsiden, slik at den blir mer brukervennlig og attraktiv som informasjonsportal. Dette er arbeid som gjøres i samarbeid med Besøkssenteret for Lofotodden nasjonalpark.

Drift og vedlikehold er et løpende behov, og vi har ikke oversikt over hvordan midlene bør fordeles på de tre formål over. Forvalter ber derfor at styret gir forvalter oppdrag i å fordele grunnstøtten på drift og vedlikehold av toaletter ved innfallsportene (fortrinnsvis Vindstad og Fredvang) og til videre arbeid med nettsiden, etter løpende behov.

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Arkivsaksnr: 2025/8276-7

Saksbehandler: Ole-Jakob Kvalshaug

Dato: 20.02.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lofotodden nasjonalparkstyre	6/26	04.03.2026

Midler innvilget til gjennomføring av tiltak i Lofotodden nasjonalpark - 2026

Forslag til vedtak

Lofotodden nasjonalparkstyre tar tildeling av midler til orientering, og iverksetter tiltak som planlagt. Forprosjektet for Reine og Vindstad settes på vent inntil samarbeid og samfinansiering er avklart med Moskenes kommune og Miljødirektoratet. Ved en avklaring søkes det om supplerende tildeling til forprosjektet.

Bakgrunn

Oversikt over midler til gjennomføring av tiltak i Lofotodden nasjonalpark for 2026, innvilget av Miljødirektoratet (Mdir.).

Pri.	Tiltak	Beløp	Status	Innvilget
1	Forebyggende rydding av marint avfall	kr 100 000,00	OK	kr 100 000,00
2	Detaljprosjekt på innfallsporten Fredvang	kr 300 000,00	Annet*	kr 300 000,00
3	Opprydding av gammel klopp	kr 60 000,00	OK	kr 60 000,00
4	Etablering av infopunkt på Innersand	kr 140 000,00	OK	kr 140 000,00
5	Restaurering og tilretteleggingstiltak på sti	kr 2 500 000,00	Annet**	kr 1 800 000,00
6	Forprosjekt på Reine og Vindstad	kr 200 000,00	Avvent***	kr -
7	Vedlikehold og tilrettelegging av stier	kr 100 000,00	OK	kr 100 000,00

Samlet pott	kr 3 400 000,00	kr 2 500 000,00
--------------------	----------------------------	----------------------------

Merknader fra Mdir.:

** Tiltaket er Ok. Vi vil likevel orientere om at ikke alle tiltakene under prosjektet nødvendigvis vil kunne dekkes av posten, hvis de medfører store inngrep. Eventuelle tiltak bør vurderes etter 8-12 for å avklare om de kan gjennomføres eller ikke.*

*** Det er store kostnader knyttet til disse tiltakene og styret må gjøre en prioritering. I vår tildeling av samlet pott for gjennomføring har vi hensyntatt en tildeling til dette tiltaket på 1 800 000,-. Forvalter kan ha dialog med direktoratet for vurdering av supplerende behov.*

**** Avvent bruk av midler til dette tiltaket. Vi ønsker mer informasjon her ang. samarbeid med kommunen og avklaringer rundt samfinansiering.*

Grunnlaget for avgjørelsen

Mdir. har tildelt Lofotodden nasjonalparkstyre kr. 2,5 millioner til gjennomføring av tiltak i 2025. Det er ikke gitt midler til Forprosjekt på Reine og Vindstad. Her har Mdir. gitt tilbakemelding om at styret skal avvente bruk av midler til dette tiltaket, til de får mer avklaring om samarbeid og samfinansiering. For tiltaket restaurering og tilretteleggingstiltak på sti, bes det om at forvalter har dialog med Mdir. for avklaring av supplerende tildeling dersom det blir behov.

Vurdering

Det er tildelt midler til samtlige tiltak foruten om forprosjektet for Reine og Vindstad. Dette med begrunnelse om at samfinansieringen ikke var avklart når vi søkte midler. Planen er en samfinansiering av forprosjektet mellom Lofotodden nasjonalparkstyre og Moskenes kommune, gjennom samfunnsutviklingsmidler fra Nordland Fylkeskommune (NFK). Vi venter fortsatt på svar på denne søknaden.

Forvalters anbefaling er at styret forholder seg til de tiltak det er tildelt midler til, og at styret avventer med forprosjektet inntil vi får et positivt svar på søknaden til NFK, og til vi får avklart status for prosjektet med Moskenes kommune. Forvalter holder dialogen med Mdir. rundt avklaring om samarbeid og samfinansiering i forprosjektet. Forvalter har dialog med Mdir. om muligheter for supplerende tildeling til forprosjektet og til restaurering av sti på Ryten og Kvalvika.

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lofotodden nasjonalparkstyre	7/26	04.03.2026

Prosjektplan - Skjøtselstiltak - Stibygging - Ryten og Kvalvika - Lofotodden nasjonalpark

Forslag til vedtak

Nasjonalparkstyret godkjenner prosjektplanen for stibygging på Ryten og Kvalvika, Flakstad kommune. Tiltaket er forankret i forvaltningsplan og besøksstrategi for Lofotodden nasjonalpark, med tilhørende tiltaksplan.

Tiltaket gjennomføres som et skjøtselstiltak med hjemmel i Verneforskriften for Lofotodden nasjonalpark § 13, jf. Naturmangfoldloven § 47. Tiltaket gjennomføres for å kanalisere ferdsel for å oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet av Lofotodden nasjonalpark.

Grunneiere og andre rettighetshavere varsles i forkant av gjennomføring av skjøtselstiltaket. Beslutning om å iverksette skjøtselstiltak er ikke et enkeltvedtak, og kan ikke påklages.

Bakgrunn

Det vises til utredning i vedlagt prosjektplan. Prosjektplanen foreslår tilretteleggingstiltak på sti til Ryten og Kvalvika. Formålet med tiltaket er å kanalisere ferdsel for å redusere belastningen på sårbar vegetasjon og dyreliv. Stien må være klimatilpasset og robust nok for å tåle dagens besøkstrykk.

Grunnlaget for avgjørelsen

Tiltaket er et skjøtselstiltak med hjemmel i Verneforskrift for Lofotodden nasjonalpark § 13, jf. Naturmangfoldloven § 47.

Forvaltningsmyndigheten kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur

og kulturtilstand som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel jf. Nml. § 47. I forarbeidene omtales dette som at § 47 gir adgang til *en enkel merking eller anlegg av stier, klopper mv.* i verneområder der det er nødvendig for å kanalisere ferdselen for å beskytte verneverdiene.

Lofotodden nasjonalpark ble opprettet ved kongelig resolusjon 22. juni 2018. Formålet med vernet av Lofotodden nasjonalpark står i verneforskriftens § 1 *Formål*:

«Formålet med Lofotodden nasjonalpark er å bevare et stort naturområde som inneholder et særegent naturmangfold med særlig vekt på landskap uten tyngre naturinngrep, naturtyper, arter og geologiske forekomster.

Formålet med nasjonalparken er videre å ta vare på:

- a) et unikt og kystalpint landskap med svært stor landskaps- og naturhistorisk verdi*
- b) representative og særegne økosystemer med variasjonsbredden i naturmangfold, herunder arter, bestander, naturtyper, geologi og økologiske prosesser*
- c) genetiske særtrekk hos fjellplanter i ett av områdene i Norge som har vært isfritt lengst og hos oseaniske arter på nordgrensa av sitt utbredelsesområde*
- d) viktige naturtyper som ur og rasmak, kalkrike kystfjell og sanddyner*
- e) artsrike områder i naturtypene kulturmarkseng og boreal hei*
- f) leveområde for flere trua arter, herunder krykkje, teist, toppskarv og beitemarkssopp*
- g) verdifulle kulturminner*
- h) et viktig referanseområde for å studere utvikling i naturen, spesielt knyttet til geologiske prosesser, klimaendring og betydning beite har for etablering av skog i nordlige områder med oseanisk klima*

Allmennheten skal gis anledning til uforstyrret opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging»

Det følger av naturmangfoldloven (nml) § 7 at saken skal vurderes i henhold til prinsippene i lovens §§ 8 – 12 angående kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-varprinsippet (§ 9), samlet belastning på økosystemet (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige driftsmetoder (§ 12).

Vurdering

Kunnskapsgrunnlag og føre-var, nml. §§ 8 og 9:

Kunnskapsgrunnlaget for området er vurdert til å være godt, og konsekvensene av tiltaket er vurdert. Ifølge rapport fra Miljøfaglig utredning er alle verdifulle naturtyper i utredningsområdet blitt fanget opp gjennom kartleggingen, og artskunnskapen i området er vurdert til ganske god. Sopper og karplanter er godt kartlagt, men det er for artsgruppen sopp store muligheter for å finne flere truende arter pga. ganske store årlige variasjoner i observerte arter. Visse artsgrupper, som insekter og moser, kan regnes som dårlig kartlagt, men usikkerheten knyttet til disse artsgruppene er vurdert til å ikke ha spesiell innvirkning på verdivurderingen av området. Området er såpass langt nord og isolert at artsmangfoldet knyttet til insekter trolig er begrenset. Fugl i området er godt kartlagt i egen kartlegging under arbeidet med besøksstrategien.

Tiltaket medfører ubetydelig til noe miljøskade for naturbeitemarken, deler av rasmarken, fjellområdene og myrarealet på grunn av arealbeslag i form av grussti ol., men også redusering av slitasje. Resten av utredningsområdet vurderes å få ubetydelig miljøskade. Samlet sett vil dette si at tiltaket medfører liten miljøskade sammenlignet

med hvordan området var i utgangspunktet (referansesituasjonen). Det er både positive og negative konsekvenser ved begge scenarioer, og selv om tiltaket bidrar til noe miljøskade så er dette nokså marginalt.

Det ble påpekt i utredningen at både med og uten tiltak, vil ferdsel i området trolig vil fortsette å øke, og dermed også slitasjen. Planlagte tiltak vil bidra til å redusere slitasjen ved å kanalisere ferdsele.

Samlet belastning, nml. § 10:

Myrarealer og andre bløte vegetasjonstyper er sårbare miljøer for tråkkslitasje. Dette er særlig tydelig på vei opp til Ryten. Etter hvert som bløte partier blir omgjort til gjørmehull, breier ferdsele seg ut, slik at gjørmepartiene og skadene på vegetasjon utvider seg. Dette er en tendens man kan se flere steder på ferdelsåren fra Innersand til Ryten.

Både med og uten tiltak er det realistisk at ferdsel i området fortsetter å øke, og dermed også slitasjen. Det er derfor viktig å vurdere hvordan virkningen med og uten tiltak kan endre seg over tid. Der slitasjen er høyest, på stien mot Ryten, i fuktige partier og nede ved stranden, anses den nå som negativ for naturmangfoldet. Tiltaket vil i denne delen kunne redusere slitasjen ved å kanalisere ferdsele. Samtidig vil anlegg av en sti medføre arealbeslag med en sone der naturlig vegetasjon ikke får vokse.

I naturbeitemarken er en variasjon mellom tett vegetasjon og åpne sandområder viktig for naturmangfoldet, spesielt når beitetrykket går ned. Slitasje kan derfor være positivt, men da bør det være mer spredt over et større område enn nå. Selv om en del av slitasjen reduseres med tiltaket vil det trolig fortsatt foregå ferdsel utenfor stien, noe som kan bidra til noe forstyrrelse i området. Likevel vil en kanalisering gi mindre forstyrrelse i form av slitasje i området rundt. Påvirkningen over tid, med og uten tiltaket, er utfordrende å vurdere på grunn av dette

I konsekvensutredning gjort på oppdrag fra Lofotodden nasjonalparkstyre er tiltakene vurdert til å gi ubetydelig til lite miljøskade. Etablering av sti vil gi noe arealbeslag, men på den andre siden vil slitasjen på vegetasjonen i nærområdet reduseres, noe som vil være positivt for naturverdiene. Kanaliseringen vil også ha en positiv effekt på dyreliv, ved at man reduserer forstyrrelser fra menneskelig aktivitet utenfor stien.

Økt ferdsel på Ryten har gitt mange stier som vokser både i bredde og antall. Det foreslåtte tiltaket antas ikke å endre den samlede belastningen i fjellet.

Kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlig driftsmetoder, nml. §§ 11 og 12:

Driftsmetoden er etter forvalters vurdering miljøforsvarlig. Det meste av arbeidet under anleggsfasen gjennomføres manuelt uten anleggsmaskiner. På grunn av områdets beliggenhet må det påregnes bruk av helikopter til transport av grusmasser og stein. Under anleggsperioden må man påregne noe støy, spesielt de dager der grusmasser og stein skal transporteres inn med helikopter. For å unngå unødig støy i hekke- og yngletida, bør helikoptertransporten skje på sensommeren.

Kostnader ved miljøforringelser vurderes som ikke relevant i dette tilfellet.

Friluftslivets interesser ivaretas gjennom godt informasjonsarbeid i forkant av oppstart, samt informasjon ved innfallsportene. Under anleggsarbeidet kan

forvaltningsmyndighet midlertidig legge om stien dersom det er nødvendig av hensyn til sikkerhet for entreprenør og besøkende.

Det er knyttet noe usikkerhet til vurdering av påvirkning og konsekvens over tid på naturbeitemark pga. usikkerhet med kanaliseringseffekten av tiltaket. Det er derfor viktig at forvaltningsmyndigheter følger opp med overvåking av ferdsel og slitasje etter at tiltaket er gjennomført. Forvaltningsmyndighet vil følge opp med ytterligere tiltak (merking og skilting, inngjerding) dersom det nødvendig for å oppnå ønsket effekt av tilrettelegging.

Hensynet til grunneiere og rettighetshavere ivaretas ved at de varsles god til i forkant av planlagt tiltak.

Konklusjon

Etter forvalters vurdering er kravet til kunnskapsgrunnlag i naturmangfoldloven (nml.) § 8 vurdert til å være oppfylt. Prinsippet om føre-var og samlet belastning på økosystemet er tillagt vekt (nml. §§ 9 og 10). Tiltaket er i tråd med §§ 11 og 12 i naturmangfoldloven.

Vedlegg:

- 1 Prosjektplan for stibygging på Ryten og Kvalvika 2026
- 2 Kartvedlegg Ryten og Kvalvika

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

**Lofotodden
nasjonalpark**

Prosjektplan

Stibygging – Ryten og Kvalvika

Innhold

1 Bibliografi	3
2 Områdebeskrivelse – Ryten og Kvalvika	4
2.1 Beskrivelse av dagens situasjon	4
3 Kunnskapsgrunnlag om natur- og kulturverdier	6
3.1 Landskap og geologi	7
3.2 Naturverdier	8
3.2.1 Naturtypekartlegging	8
3.2.2 Artsmangfold	9
3.2.3 Konsekvenser av planlagte tiltak	11
3.3 Kulturminner	13
4 Besøkstall	13
5 Sårbarhetsvurdering – grad av slitasje	16
6 Skildring av tiltak	18
6.1 Nøkkelinformasjon	18
6.2 Steinlegging	19
6.3 Spaltet grussti	20
6.4 Vannrenner	21
6.5 Sperring av andre stier	22
7 Annen infrastruktur	22

Utførende institusjon: Lofotodden nasjonalparkstyre,
Vedtatt i styremøte XX.
Forfatter(e): nasjonalparkforvalter, Ole-Jakob Kvalshaug
Kontaktperson: nasjonalparkforvalter, Ole-Jakob Kvalshaug
Forsidefoto: Kim Abel/ SNO

1 Bibliografi

- Blindheim, T., Klepsland, J., Olsen, K., Hofton, T., & Abel, K. (2008). *Naturtypekartlegging i Moskenes og Værøy Kommuner 2007*. BioFokus.
- Eggen, M. (2021). *Kartlegging av fugl i Lofotodden nasjonalpark*. Norsk Ornitologisk Forening.
- Elven, R., & et al. . (1988). *Botansike verdier på havstrendne i Nordladn 2C. Beskrivelser for regionene Ofoten og Lofoten/ Vesterålen*. Trondheim: Økoforsk, NAVF.
- Gaarder, G., & Et. al. (2005). *Rapport fra registrering i Verdifulle kulturlandskap i Nordland 2003-2004*.
- Hanssen, U., Gaarder, G., & Alvereng, P. (2013). *Naturtypekartlegging etter NiN på lofotodden, Nordland fylke*. Miljøfaglig Utredning rapport2013-39.
- Lorentzen, M. (2021). *Bunessanden i Moskenes kommune. Forenklet konsekvensvurdering av naturmangfold og skjøtselsråd*. Miljøfaglig Utredning rapport 2021-55.
- NINA. (2019). *Håndbok - Sårbarhetsvurdering av ferdselslokaliteter i verneområder, for vegetasjon og dyreliv*. NINA.
- Norby Lorentzen, M. (2021). *Kvalvika og Ryten i Flakstad kommune - Forenklet konsekvensutredning av naturmangfold og skjøtselsråd*. Miljøfaglig Utredning.
- Strann, K., Bjerke, J., Frivoll, V., Johnsen, T., & Sortland, F. (2006). *Biologisk mangfold. Flakstad kommune. NINA rapport 139*.
- Utmarksressurser AS. (2021). *Restaurering av turruter, kanalisering av ferdsel - Lofotodden nasjonalpark. Rapport med tilrådning for tiltak*.

2 Områdebeskrivelse – Ryten og Kvalvika

2.1 Beskrivelse av dagens situasjon

Med utgangspunkt fra Fredvang og Innersand i Flakstad kommune kan man nå både fjellet Ryten og sandstranden Kvalvika på en dagstur. Med fantastisk utsikt til hav, strand og fjell har turmålene Ryten og Kvalvika blitt to av de mest besøkte turmålene i Lofotodden nasjonalpark og i regionen Lofoten.

Dagens sti tar utgangspunkt i parkeringen ved Innersand, Fredvang, krysser nasjonalparkgrensen ved Skjettendikan, og går videre opp langs fjellsiden til fjelltoppen Ryten (ca. 3,5 km). Målet for mange er nødvendigvis ikke selve toppunktet, men heller en ikonisk «foto-stein» som henger over sandstranden Kvalvika. Om lag halvveis opp til Ryten ligger Fredvanghytta. Dette er en utleiehytte som drives av Fredvang og Krystad grendelag. Hytta leies blant annet mye av turoperatører som har organiserte turer til Ryten og Kvalvika store deler av året.

Ved Skjettendikan er det et stikryss hvor man kan ta av mot Kvalvika (ca. 2 km). Her følger man en sti parallelt med Forsvatnet, før man tar seg ned gjennom en steinur og bratt skrent ned til Kvalvika. De grønne gresslettene og den hvite strandflaten, gjør Kvalvika til et populært turmål for en teltovernatting. Fra sandstranden har man uskjermet utsyn mot storhavet og midnattsolen i vest. Fra Kvalvika er det mulig å gå videre mot Torsfjorden og fylkesveien (ca. 2 km).

Kystklimaet gjør at det bare i kortere perioder legger seg et godt snølag i områdene, og barmarksperioden kan derfor være lang. Topografien i området er «snill» og stiene går for det meste i terreng på under 30 graders helning. Ryten er derfor tilgjengelig for ferdsel til fots store deler av året, også på frossen mark og ved mindre snøfall.

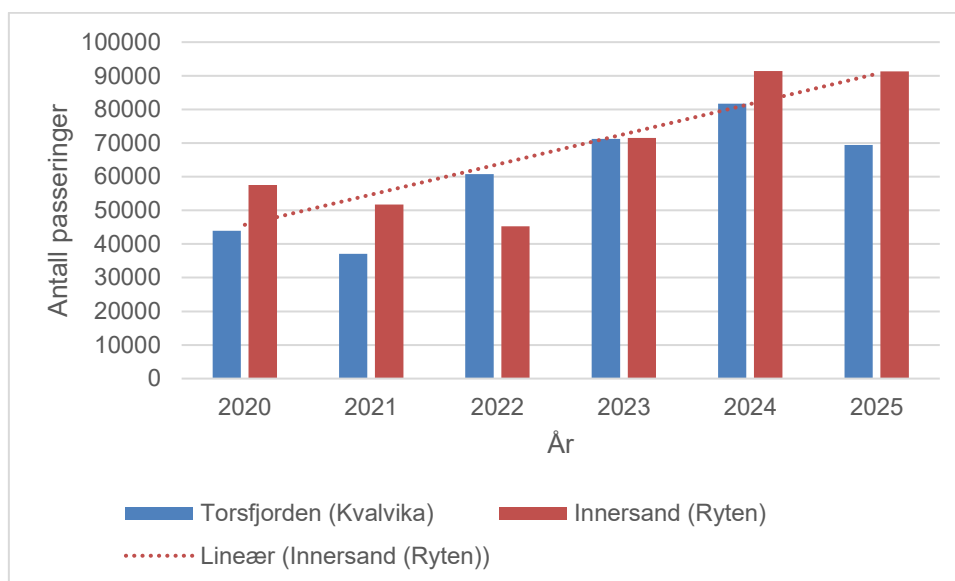

Figur 1. Oversikt over innfallsporten Fredvang og ferdselsåren til Ryten og Kvalvika. Kartet viser også hvilke to stier det har vært gjennomført ferdselsteller på. Illustrasjon: Ida Christensen.

Lofoten Friluftsråd har siden 2018 gjennomført ferdselsteller på de to mest brukte stiene inn til området (Stien fra Torsfjorden til Kvalvika og stien fra Innersand), og det foreligger et godt tallgrunnlag på antall besøkende og trendene. Ferdselstellingene viser at trafikken gikk noe ned under pandemien (2020 – 2021), men at det har økt igjen etter 2021. Fra 2021 har antall passeringer på stien fra Innersand steget fra snaue 51 000 passeringer til omkring 91 000 passeringer i 2025 (tab. 1).

Tabell 1. Tabellen viser antall passeringer registrert på to ferdselstellere lokalisert ved Torsfjorden og Innersand i perioden 2020 - 2025. Det er flere stier i området, og ferdselstellerne fanger derfor ikke opp alle

som har vært i Kvalvika eller på Ryten. Vi vet heller ikke om besøkende har gått samme sti inn og ut, og dermed blitt registrert to ganger. Grunnlagstall: Lofoten Friluftsråd.

Hele ferdselsåren bærer preg av mye slitasje, og omfanget av stier vitner om at ferdselen i liten grad er kanalisert, men breier seg ut etter hvert som gamle stiltraseer blir nedslitt. Strava Heatmap viser den samme tendensen, at ferdselsmønsteret opp mot Ryten forgreiner seg langs flere parallelle stier.

Området er i liten grad tilrettelagt for det omfanget av ferdsel man har i dag. Det er gjort punktvis tilrettelegging med enkle gangbaner/ klopper på myrpartier og andre slake partier. Noe av arbeidet er gjort før nasjonalparken ble opprettet, og noe er gjort av forvaltningsmyndighet og SNO etter opprettelsen. I 2023 – 2024 ble stien fra Kvalvika og opp mot Forsvatnet utbedret til å tåle dagens trykk.

3 Kunnskapsgrunnlag om natur- og kulturverdier

Forvaltningsmyndighet har utarbeidet en besøksstrategi (2022) og forvaltningsplan med tiltaksplan (2024) for Lofotodden nasjonalpark. Kanaliseringstiltak i Ryten og Kvalvika har høy prioritert i besøksstrategien og tiltaksplanen. I forbindelse med arbeidet med besøksstrategien, ble det gjort en sårbarhetsvurdering av utvalgte ferdselslokaliteter, herunder Ryten og Kvalvika. Metodikken er utviklet av Norsk Institutt for Naturforskning, og har som hensikt å beregne hvor sårbar vegetasjon og dyreliv er for ferdsel langs aktuelle stier eller på aktuelle arealer.

I 2021 ble det på oppdrag fra Lofotodden nasjonalparkstyre utarbeidet en tilrådningsrapport på restaurering av sti til Ryten og Kvalvika (Utmarksressurser AS, 2021). Bakgrunn for oppdraget var utfordringer med erosjon og slitasje på stier og vegetasjonen rundt, og behovet for å kanalisere ferdsele.

Utredningsområdet er tidligere kartlagt i flere omganger. Elven m.fl (1988) beskrev botaniske verdier på Kvalvika. I 2005 ble Kvalvika registrert som sanddyne med verdi viktig (B) etter DN-håndbok 13 (Strann, Bjerke, Frivoll, Johnsen, & Sortland, 2006). I 2013 ble arter i området kartlagt, og det ble gjennomført en heldekkende kartlegging etter NiN-instruks fra 2010 av Hanssen, Gaarder & Alvereng (2013).

I forbindelse med planleggingen av stiprosjektet ble det gjort en forenklet konsekvensvurdering, med hensikt om å vurdere konsekvensen foreslåtte tiltak ville ha på verneverdiene i området (Lorentzen). På oppdrag fra forvaltningsmyndighet ble det også gjennomført en kartlegging av fugl samme år (Eggen, 2021). Kunnskapsgrunnlaget i overnevnte kartlegging er lagt til grunn i beskrivelse av kunnskapsgrunnlag og vurdering av konsekvenser av tiltaket.

3.1 Landskap og geologi

Utredningsområdet ligger ved Kvalvika og Ryten i Flakstad kommune. Naturen i utredningsområdet består av sanddyne- og engmiljøer med ulik grad av sandpåvirkning. I tillegg er det store arealer med fjellvegetasjon samt noe rasmark. Fjellene strekker seg i og rundt utredningsområdet, noe som gir stor topografisk variasjon. Utredningsområdet er registrert som INON-område med 1-3 km fra inngrep.

Ifølge NGU består området for det meste av næringsfattig berggrunn, med amfibolitt, hornblendegneis og glimmergneis (stedvis migmatittisk). Det er løsmasser av marine strandavsetninger, skredmateriale, forvittringsmateriale og flygesand. Sandforekomstene i området kan medføre ganske kalkkrevende vegetasjon, på tross av fattig berggrunn. Naturgeografisk ligger området i mellomboreal vegetasjonssone, og i klart oseanisk vegetasjonsseksjon (O2).

Hele området er del av et stort og viktig sammenhengende kystlandskap som betraktes som særegent og av nasjonal betydning. Det velges derfor å behandle det som bare ett delområde. Landskapstypene etter NiN er nedskåret fjord- og tindelandskap med vegetasjonsdekke.

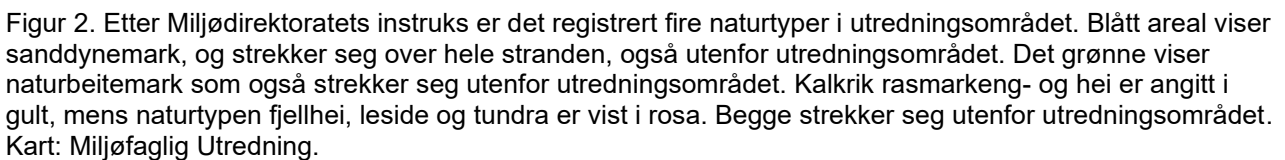
3.2 Naturverdier

3.2.1 Naturtypekartlegging

I 2021 ble utredningsområdet kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (2021a), og fire ulike naturtyper i utredningsområdet ble registrert (Figur 2). Sanddynemark (blå) finnes helt nede i vannkanten og er vurdert til svært høy kvalitet. Sanddynemark er rødlistet som VU – sårbar, og fortsetter utenfor utredningsområdet mot sørvest. Naturbeitemark (grønn) finnes nede ved strandsonen der sau beiter regelmessig, og vurdert til svært høy kvalitet. Naturtypen er rødlistet under semi-naturlig eng som VU – sårbar. Også denne naturtypen fortsetter utenfor utredningsområdet mot sørvest. NiN-typerne i naturbeitemarken er vurdert til å være varierende mellom intermediær til sterkt kalkrik eng og sanddyneeng med klart hevdpreg. Engvegetasjon på sandsubstrat er svært viktige leveområder for en rekke arter. Spesielt viktige områder er ugjødslte enger med rik karplanteflora, der sår i vegetasjonen blottlegger sanda flekkvis, slik som på Kvalvika og andre lignende miljøer. Ifølge verneplan for Lofotodden nasjonalpark var det tidligere registrert fire beitebrukere, med til sammen 1800 søyer og lam. Det poengteres videre at dyretallet var tilpasset beitekapasiteten i området. Beitebruken har de siste årene opphørt helt.

Naturtypen kalkfattig fjellhei, leside og tundra (rosa) er alle vurdert til høy kvalitet, bortsett fra Ryten på grunn av høyere slitasje. Dette arealet får moderat kvalitet. Fjellhei, leside og tundra er rødlistet som NT – nær truet. Kalkrik rasmarkhei- og eng (gul) ligger ovenfor naturbeitemarken i søndre del, og er vurdert til svært høy kvalitet. Naturtypen er ikke rødlistet. Begge naturtypene fortsetter utenfor utredningsområdet.

De største verdiene ser ut til å være knyttet til naturbeitemarken. Foruten disse naturtypene ble det også registrert kalkfattig rasmark og kalkfattig rasmarkeng, men disse er ikke naturtyper som skal registreres etter Miljødirektoratets instruks. Uttaksområdene for stein er vurdert å være rasmark.

Artsmangfoldet i området er rikt, og i naturbeitemarken og den rike rasmarken finnes en del arter, inkludert flere rødlistede (vist i figur 3). Kalkkrevende arter i den rike rasmarken er eksempelvis hårstarr, reinrose (NT), rødsildre (NT) og gulsildre. Andre

karplantearter som kan nevnes i utredningsområdet er bakkesøte, bleiksøte og marinøkkel. Tidligere er det registrert bekkesildre (NT) og rødsildre (NT).

Figur 3. Reinrose (NT) og rødsildre (NT) er begge truet og ble funnet i den kalkrike rasmarkengen. Foto: Mathilde Norby Lorentzen.

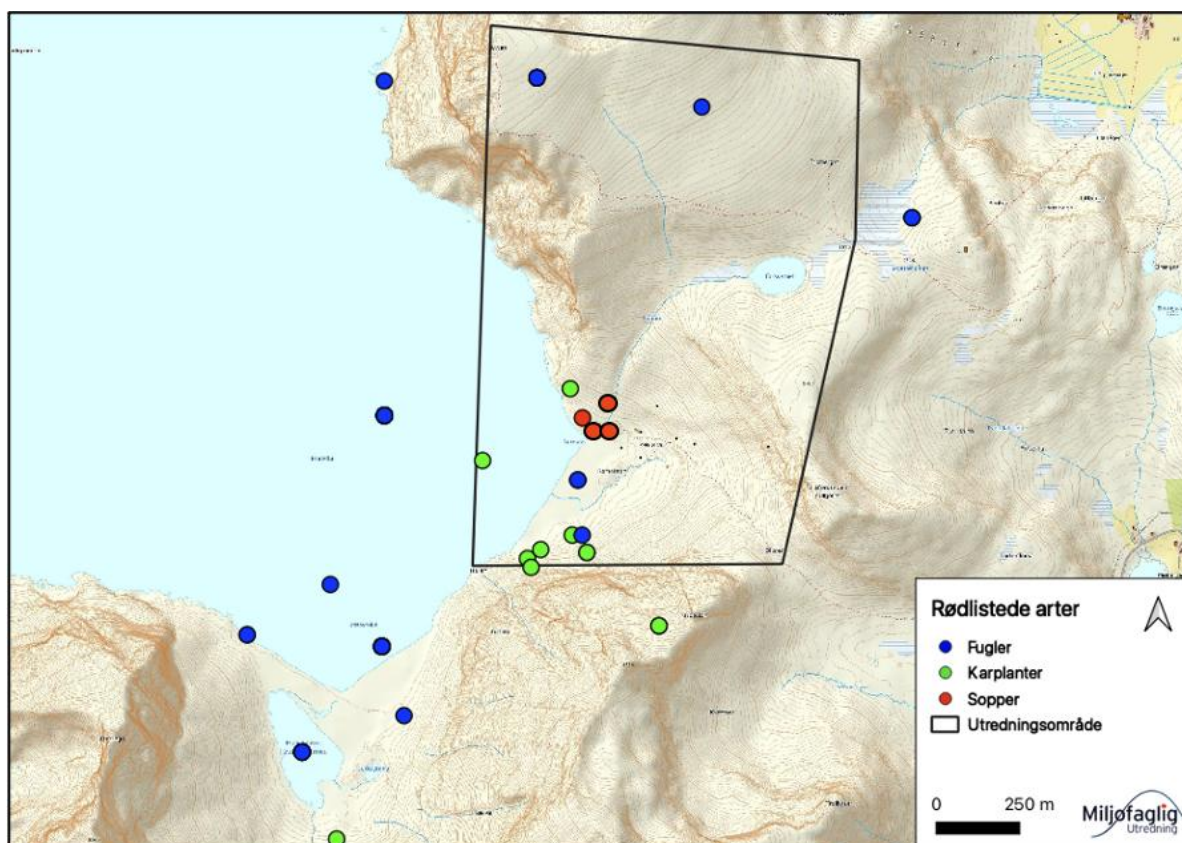
Naturbeitemarken har funn av flere beitemarkssopp, og særlig i nordre del er det et område som utpeker seg. Sannsynligheten er stor for å finne flere beitemarkssopp der, men også ellers i beitemarken. Det ble i det området registrert lillagrå rødspore (NT – nær truet), men flere er samlet inn for en artsbestemmelse. De er alle beitemarkssopp, men ubestemte. Fra området er det sendt inn fire ubestemte sopp-arter i slekten entoloma til DNA-sekvensering. Tidligere er det gjort lite kartlegging av sopp i området, men Hanssen, Gaarder & Alvereng (2013) registrerte spiss vokssopp i 2013, en art som ble gjenfunnet i 2021. Alle beitemarkssoppene er funnet i samme område.

Ved Forsvatnet har det de siste årene hekket et smålompar. Reirplass er lokalisert nært utløpet av Forsvatnet, og dermed nært stiltak. I fjellområdene rundt Kvalvika er det ellers registrert hekkeaktivitet for fjellrype, heilo (NT), og typiske spurvefuglarter som f.eks. steinskvett og heipiplerke. Boltit og fjelljo er andre arter som er observert rastende eller på trekk. Det er generelt begrenset med areal for hekkende fjellfugl i området, noe som forsterkes av omfanget av ferdsel til spesielt Ryten. Ferdsel kan virke forstyrrende, og kan spolere hekking og forhindre at fugl etablerer seg.

I strandsonen ble det i 2021 observert 16 fuglearter med aktivitet tilknyttet hekking eller mulig hekking, hvorav flere sjøfuglarter som toppskarv, teist (NT), tjeld (NT), fiskemåke (VU), tyvjo (VU) og makrellterne (EN). Kjente hekkeforekomster av toppskarv finnes i ur nord for Kvalvika (Ryten og Fuglehuk). Mest interessant er forekomsten av teist på vest/sørsiden av Kvalvika, der en hekkekoloni ble lokalisert. 70 rastende/

næringssøkende fiskemåker er et anselig antall, og alle disse var samlet i en flokk. På selve Kvalvika er det få hekkende sjøfugl, trolig pga. mye menneskelig aktivitet. Det ble registrert få antall hekkende fiskemåke og tjeld. I bukta er det observert flere sjøfuglarter og noen typiske fuglfjellararter som alke og lomvi. Dette er for øvrig arter som ikke hekker i utredningsområdet, men er her på næringssøk.

Insekter er dårlig kartlagt i området, og området er såpass langt nord og isolert at det store artsmangfoldet knyttet til insekter trolig er begrenset.

Figur 4. Oversikt over rødlistede arter i og rundt utredningsområdet. Fire ubestemte sopparter i slekten *Entoloma*, som kan være rødlistet, er også inkludert.

3.2.3 Konsekvenser av planlagte tiltak

Konsekvensene av planlagte tiltak er vurdert i forenklet konsekvensutredning utarbeidet på oppdrag fra Lofotodden nasjonalparkstyre (Norby Lorentzen, 2021). Under er en oppsummering fra rapporten.

Både med og uten tiltak er det realistisk at ferdsel i området fortsetter å øke, og dermed også slitasjen. Det er derfor viktig å vurdere hvordan virkningen med og uten tiltak kan endre seg over tid. Der slitasjen er høyest, i fuktige partier og nede ved stranden, anses den nå som negativ for naturmangfoldet. Tiltaket vil i denne delen kunne redusere

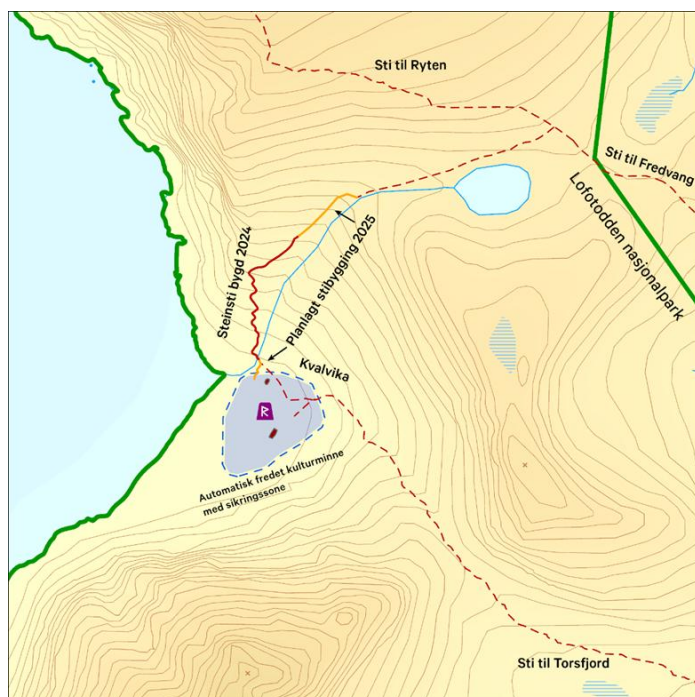
slitasjen ved å kanalisere ferdsele. Samtidig vil en sti medføre arealbeslag med en sone der naturlig vegetasjon ikke får vokse. Nede ved Kvalvika er det også en mulighet for at forekomster av truede beitemarkssopp kan svekkes eller ødelegges som følge av tiltaket hvis sti anlegges på naturbeitemarken.

I naturbeitemarken er en variasjon mellom tett vegetasjon og åpne sandområder viktig for naturmangfoldet, spesielt når beitetrykket går ned. Slitasje kan derfor være positivt, men da bør det være mer spredt over et større område enn nå. Selv om en del av slitasjen reduseres med tiltaket vil det trolig fortsatt foregå ferdsel utenfor stien, noe som kan bidra til noe forstyrrelser i området. Likevel vil en kanalisering gi mindre forstyrrelser i form av slitasje i området rundt. Påvirkningen over tid, med og uten tiltaket, er utfordrende å vurdere på grunn av dette.

Tiltaket vil påvirke deler av naturbeitemarken, fjellområdene, myrarealet og rasmarken, og konsekvensen for disse arealene vurderes til ubetydelig til noe miljøskade (0/-). Restarealet, sjøområder og Forsvatnet vurderes å få ubetydelig miljøskade ved realisering av tiltaket, sammenlignet med utgangspunktet. Tiltaket er ikke planlagt i disse arealene, men kan ha en svak indirekte påvirkning. I verneområdet som en helhet vil tiltaket ha liten påvirkning, og vurderes til ubetydelig miljøskade (0).

Samlet sett vil dette si at tiltaket medfører liten miljøskade sammenlignet med hvordan området var i utgangspunktet (referansesituasjonen). Det er både positive og negative konsekvenser ved begge scenarioer, og selv om tiltaket bidrar til noe miljøskade så er dette nokså marginalt.

3.3 Kulturminner

Figur 5. Oversikt over kulturminnelokalitet i området. Det er lagt en sikringssone rundt hele bosetnings- og aktivitetsområdet. Kartet viser planlagte tiltak i 2025. Nedre del blir ferdigstilt i 2026.

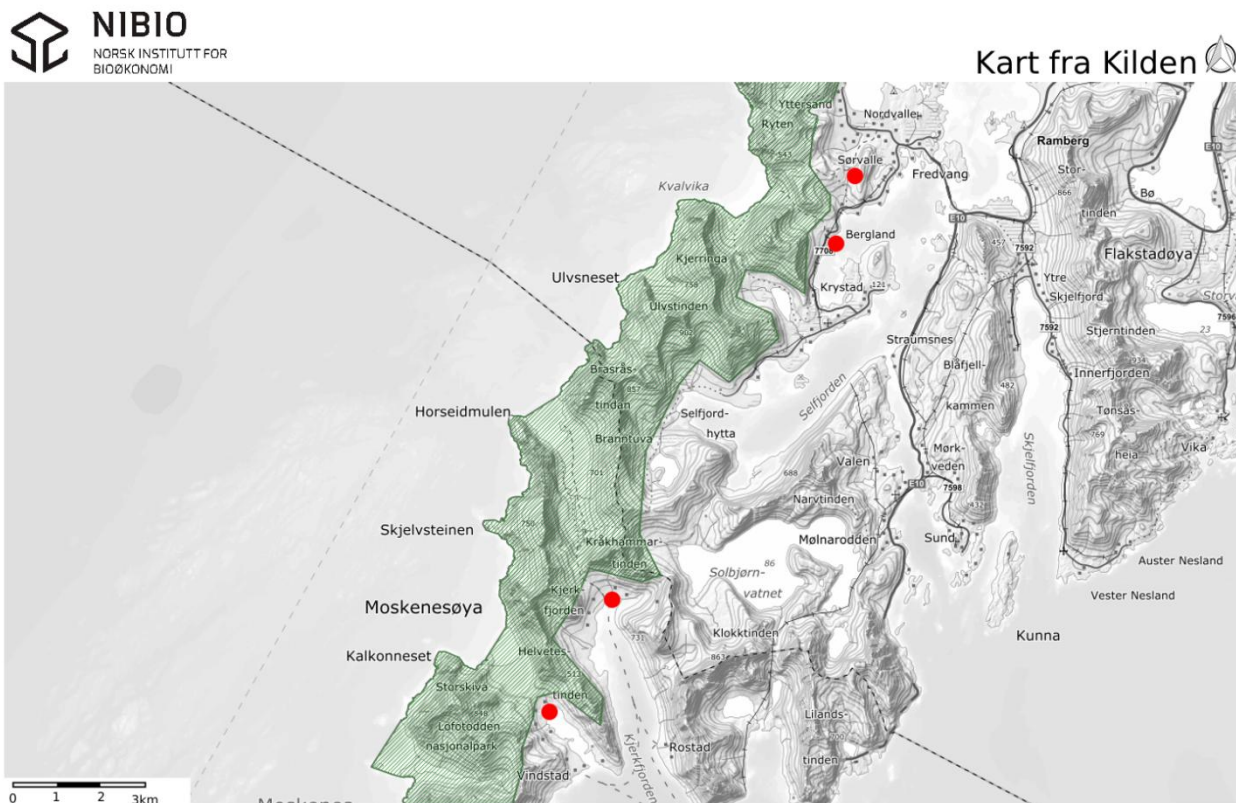
Ifølge kulturminnesøk er det registrert et bosetnings- og aktivitetsområde fra førformatorisk tid ved Rørholmen på Kvalvika. Lokaliteten består av flere hustuffer og andre strukturer, og er automatisk fredet. Tiltakene er avklart med kulturminnemyndighet, og det er vurdert at de ikke vil påvirke kulturminnelokaliteten.

Det er ikke registrert andre kulturminner i området. Under stibyggingen skal brukes lokal stein, dvs. at man henter stein fra nærområder hvor en til to områder er pekt ut. Kulturminneregistreringer i området indikerer at det har vært aktivitet og bosetning i området i lang tid. Det går noen steingjerder like vest for dagens sti. Dersom entreprenør kommer over steinsettinger eller steingjerder, skal de la disse være i fred.

4 Besøkstall

Kvalvika og Ryten er et av de mest besøkte turmålene i Lofoten. Lofoten Friluftsråd har siden 2018 gjennomført ferdelstellinger på de to mest brukte stiene inn til området (Stien fra Torsfjorden til Kvalvika og stien fra Innersand til Ryten), og det foreligger et godt tallgrunnlag på antall besøkende og trendene. I 2025 ble det registrert 91 343 passeringer på telleren ved Innersand, og 69 434 passeringer på telleren ved Torsfjorden.

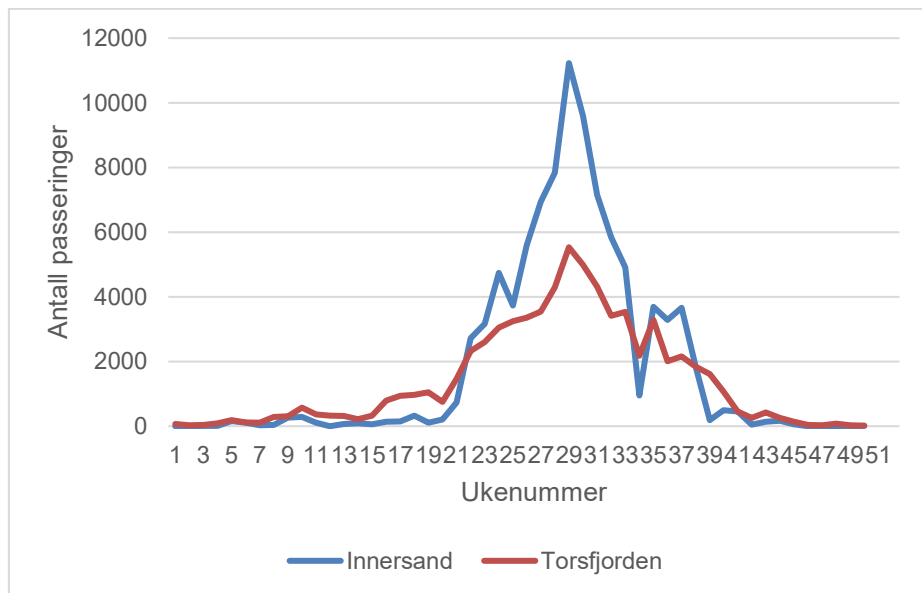
Ferdselstelloene skiller ikke mellom ferdsel inn og ut av området, og man må derfor regne med at en person har passert en ferdselsteller to ganger. Samtidig er det svært mange stier i området som ferdselstelloene ikke dekker. Antall besøkende må derfor regnes som et minimumstall.

Figur 6. Lofotodden nasjonalpark er markert i grønn skravur. Røde punkt viser plassering av ferdselstellere. Disse er alle plassert på stier som leder inn til nasjonalparken, og turmålene (fra Sør) Buessanden, Horseid, Kvalvika (Torsfjorden) og Ryten (Innersand).

Ferdselstellinger viser at det er ferdsel i området nesten hele året, men at hovedtyngden av ferdselen skjer i begynnelsen av mai til slutten av september (tab.2).

Tabell 2. Ferdselstelling fra Innersand og Torsfjorden som viser antall passeringer fordelt på ukenummer i 2025. Grunnlagstall: Lofoten Friluftsråd.

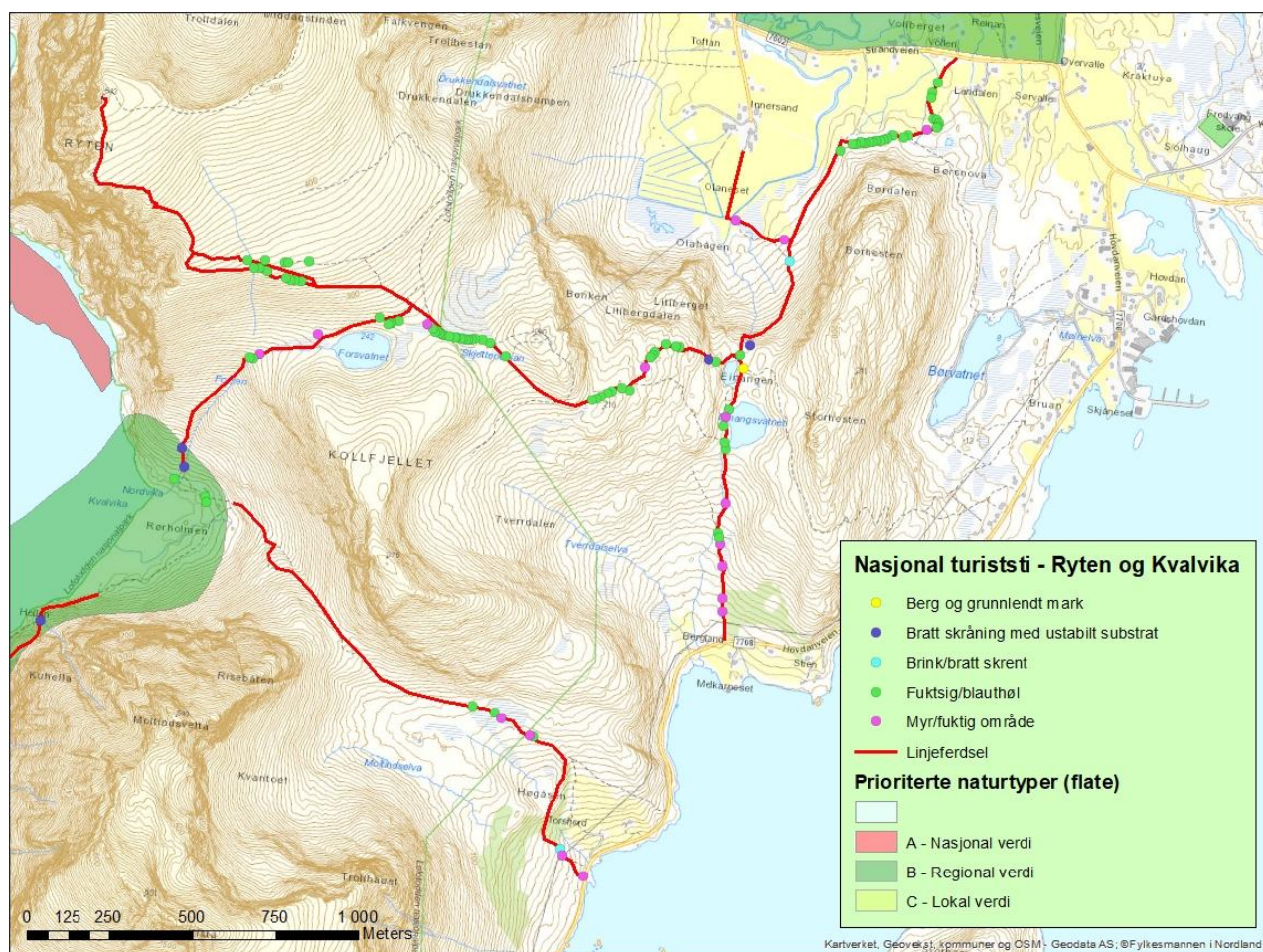
Strava Heatmap gir et godt inntrykk av ferdselsmønsteret i området. Ferdselen er kanalisert langs de områdene som er tilrettelagt med klopper, men der det ikke er tilrettelagt, er ferdselen mer spredt.

Figur 7. Kartet visualiserer Strava-brukeres ferdsel til fots de siste 12 månedene i området Ryten og Kvalvika. Kartet er et «heatmap», og «varmen» (fargen) er sterkere jo mer aktivitet det er. Kartet viser at det har dannet seg flere godt brukte ferdselsårer opp til Ryten, som ligger nordvest (øverst til høyre) på kartet. Kilde: Skjermdump fra Strava Heatmap

5 Sårbarhetsvurdering – grad av slitasje

Hele stinettverket fra Innersand til Ryten, videre til Kvalvika og til Torsfjorden er sårbarhetsvurdert av nasjonalparkforvalteren etter metodikk utarbeidet av Norsk Institutt for Naturforskning (NINA, 2019).

Figur 8. Sårbare enheter registrert for vegetasjon i de to ferdselslokalitetene, Fredvang – Bergland – Ryten – Kvalvika og Torsfjorden – Kvalvika. Prioritert naturtype *Sanddyne* på Kvalvika.

Hovedinntrykket under sårbarhetsvurderingen er at stiene er godt synlig hele veien, og bærer tydelig preg av høye besøkstall. Det er stor slitasje og erosjon langs hele ferdselslokaliteten, og det har etter hvert forgreinet seg til flere parallelle stier etter hvert som hovedstien har blitt våt og gjørmete. Selv robuste vegetasjonstyper har stor slitasje etter ferdsel og erosjon av vann. Enkelte strekninger er klopplagt for å begrense skadene av ferdsel, men ut over dette var det gjort få tiltak for å kanalisere ferdselen, når kartleggingen ble gjort.

Innenfor området hvor det nå planlegges tilrettelegging ble det registrert sårbare enheter for vegetasjon, herunder *fuktsig/ bløthøl* og *bratt skråning med ustabil substrat* (fig 9).

Fuktsig/ bløthøl områder som er overflatepåvirket av vann, enten ved stående vann eller grunntilslutt. Fuktsig/ bløthøl er sensitive fordi de har dårlig slitestyrke, og det oppstår lett spor og tråkk som kan forverres med økt ferdsel. I hellende terreng kan tråkk drenere vann og medfører utvasking og erosjon.

Figur 9. Til venstre: Eksempel på et fuktsig/ bløthøl. Til høyre: Eksempel på en bratt skråning med ustabil substrat. Her er det mye løsmasser som kommer fram etter hvert som vegetasjonsdekket slites bort. Dette eroderes videre av ferdsel og utvasking som følge av nedbør.

Bratt skråning med ustabil substrat er områder i kraftig helning og samtidig fint eller på annen måte ustabil substrat. Dette er områder som er sensitive fordi det lett kan utløses erosjon og utvasking/ utrasing av masser dersom det oppstår slitasje. Områder med tynt vegetasjonsdekke oppå mineraljord er spesielt utsatt.

6 Skildring av tiltak

6.1 Nøkkelinformasjon

Prosjektplanen tar for seg omlegging og utbedring av sti til Ryten og Kvalvika. Nærmere beskrevet, fra nasjonalparkgrensa ved Skjettendikan og opp til Ryten, samt fra stikrysset og mot Kvalvika langs med Forsvatnet. Stien skal kobles opp med stien som ble ferdigstilt i 2024. Tiltakene skal sikre en bedre kanalisering av ferdsel i området, og redusere slitasje på sårbar vegetasjon. Omkringliggende stier som ikke skal tas i bruk blir fylt igjen og sperret av etter behov slik at det legges til rette for revegetering.

Startpunkt: Vernegrense ved Skjettendikan (259 moh.)

Sluttpunkt 1: Ryten (543 moh.)

Sluttpunkt 2: Påkobling på sti ferdigstilt i 2024, vest for Forsvatnet (220 moh)

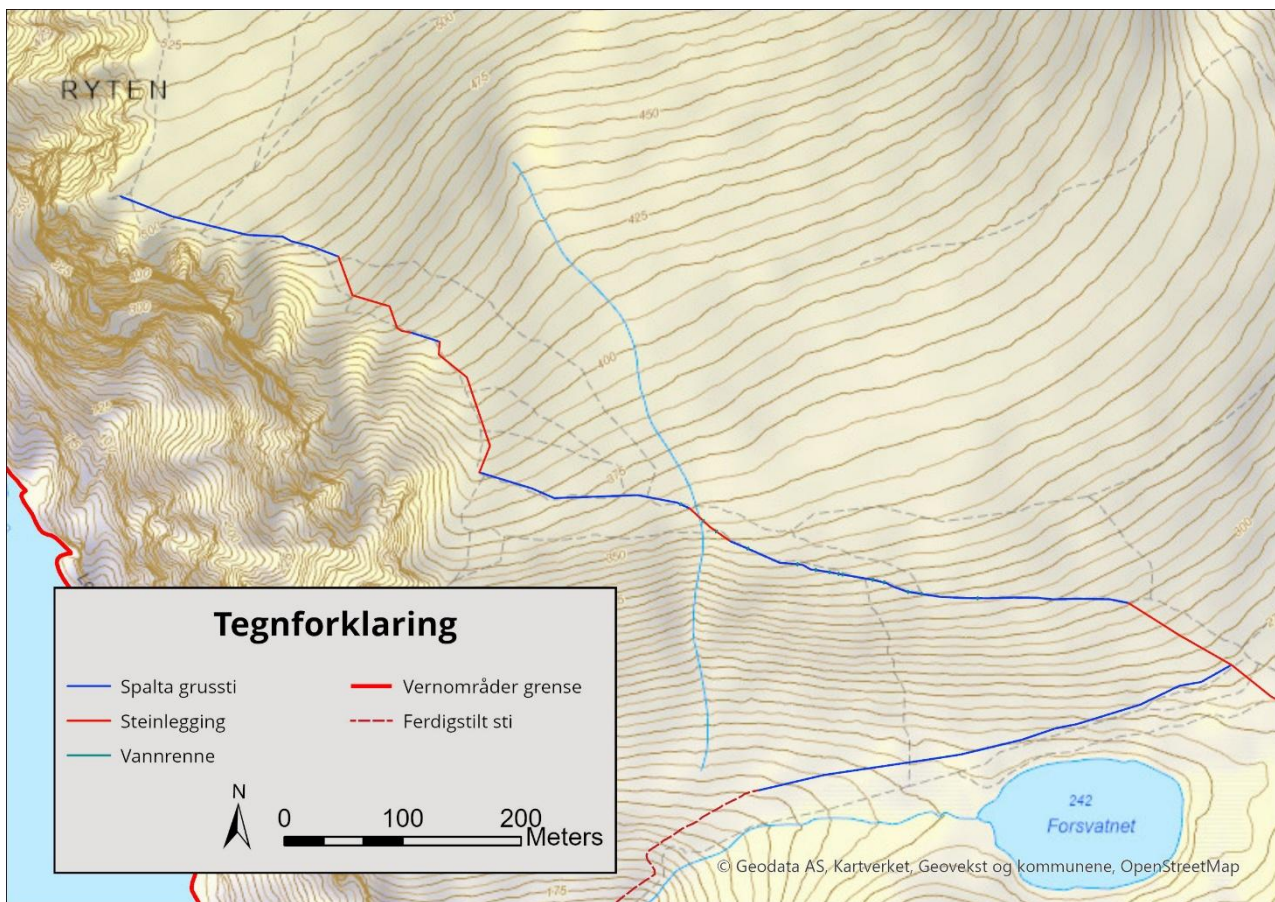
Lengde på sti: 1 635 meter målt i kart.

Prosjektstart: Planlagt oppstart for arbeid er barmarksesongen 2026. Prosjektet vil bli det inn i flere delprosjekter, og vil gå over flere år.

Eiendomsinformasjon: gnr./bnr. 44/1 – 1859 og Umatrikulert eiendom.

Vernestatus: Tiltak ligger i sin helhet innenfor vernegrensen til Lofotodden nasjonalpark

Tiltaket vil bli gjennomført som et skjøtselstiltak iht. verneforskriftens § 13. Grunneiere blir varslet i god tid før, og vil gis anledning til å komme med innspill. Tiltaket vil kreve tillatelse fra kommunen jf. Plan- og bygningsloven og Motorferdselloven.

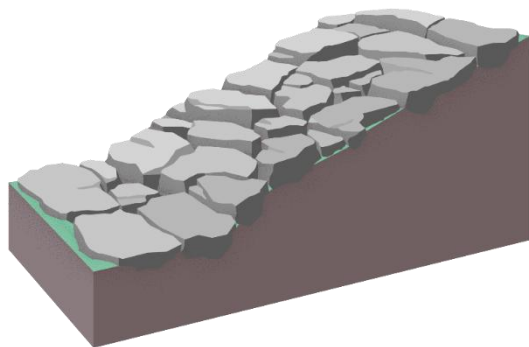

Figur 10. Kartet viser hvordan stien til Ryten og Kvalvika skal utbedres. I de brattere partiene skal stien legges i stein, mens i de slake partiene vil det bli lagt en spalt i stein og brukt grus som toppdekke. Det skal steinmures vannrenner hvor det er behov for å lede vann gjennom stien.

6.2 Steinlegging

Stein til steinlegging skal hentes lokalt, fra fjellsidene rundt anleggsområdet.

Ved steinlegging begynner en gjerne nedenfra og opp. Det må først traues ut en trasé og så legges en solid grunnstein som skal forankres godt. Videre skal det legges stein på stein, ved at hver stein grunnes godt ned i jorda og inntil steinen under. Steinen skal låses i hverandre og i massene på siden. Steinen kan gjerne legges usymmetrisk med ulike trinnhøyder for å skape en mer dynamisk og naturlig sti å gå på.

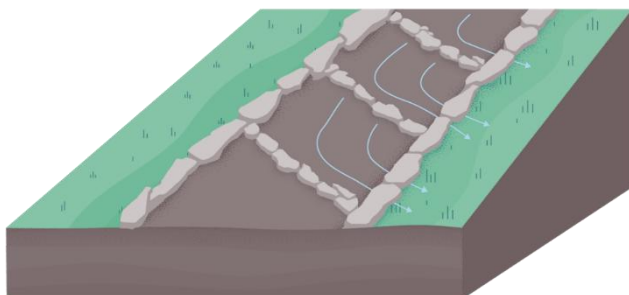
Figur 11. En steintrapp bør ha ulike trinnhøyder for å gli mer naturlig inn i terrenget. Illustrasjon: Miljødirektoratet.

6.3 Spaltet grussti

En spaltet grussti består av sidesteiner og spalter som skal fungere som en ytre ramme for å holde på bærelag og grus. Steinen hentes lokalt fra fjellssidene i nærområdet.

Sidesteinene skal graves ned og låses mot hverandre slik at bare 1/3 av steinens høyde stikker opp over bakken etter ferdigstilt sti. Stien bør ha noen grader med fall for å sikre god vannavrenning.

Spaltene skal legges skrått (ca. 35 – 45 grader på tvers av stien) slik at vann enkelt ledes ut av stien. Antall spalt vurderes etter hva som er hensiktsmessig for å lede ut vann og hente inn høyde. På de mer bratte partiene bør det ikke være mer enn 5 meter mellom hver spalt. På mindre bratte partier mellom 5 og 15 grader, kan lengden mellom hver spalt økes til 10 – 25 meter.

Figur 12. Spalter som leder ut vann. Illustrasjon: Miljødirektoratet.

Bærelag i spalten skal bestå av 10 – 25 cm tykt lag pukk med fraksjonsstørrelse på 32 – 64 mm. Der vi har mulighet brukes vi stedegen masse i stedet for pukk. Som toppdekke

kan det legges 10 cm tykt lag med grus. Gruslaget bør være av knust fjell med fraksjonsstørrelse på 0 – 16 mm.

På enkelte partier kan dere være behov for å sikre mot erosjon med å skråstille steinheller opp mot heng-siden.

Figur 13. eksempel på skråstilte steinheller som sikring mot erosjon fra heng-siden. Foto: Utmarksressurser AS.

6.4 Vannrenner

Vannrenner bygges i stein på de punktene hvor det er nødvendig å lede vann gjennom stien. Det skal tas høyde for vann fra oppkom og bekker, og overflatevann fra snøsmelting og langvarige nedbørsperioder eller intensiv nedbør. Vannrennen skal bygges ved bruk av sidesteiner på hver side av vannrenna, som låses fast med botnstein som har en mest mulig slett overflate som vannet renner over. Botnsteinen må være brei nok til å fylle vannrenna og dyp nok slik at den stikker godt ned i jordsmonnet. Botnstein må legges med tilstrekkelig fall slik at vannet ledes ut av stien.

Figur 14. Vannrenne med botnstein som låser sidesteinene inn i stien. Over er det laget et Y-løp som leder vannet over stien inn i vannrenna. Illustrasjon: Miljødirektoratet

6.5 Sperring av andre stier

Overskuddsmasser og vegetasjon fra stien som bygges kan brukes til å fylle igjen og revegetere stier som man ikke ønsker skal tas i bruk. Den nye stien skal i etterkant av arbeidet skiltes og merket i henhold til merkehåndboka. Gamle stier der man ikke ønsker ferdsel, blir sperret av med tregjerder eller staur og tausperring.

7 Annen infrastruktur

Det jobbes med en overordnet plan for tilrettelegging og infrastrukturtiltak på innfallsporten Fredvang. I 2025 ble det utarbeidet et forprosjekt for innfallsporten Fredvang. Forprosjektet tar for seg infrastrukturtiltak og tilrettelegging som er nødvendig for å ta imot besøkende på Fredvang. Dette forprosjektet skal videreføres til et detaljprosjekt i 2026.

På Fredvang skole og på Innersand er det parkering med god kapasitet for å motta besøkende. Det jobbes med å styrke fellesgodetjenestene for besøkende, herunder toalett og avfallshåndtering, samt informasjonspunkt.

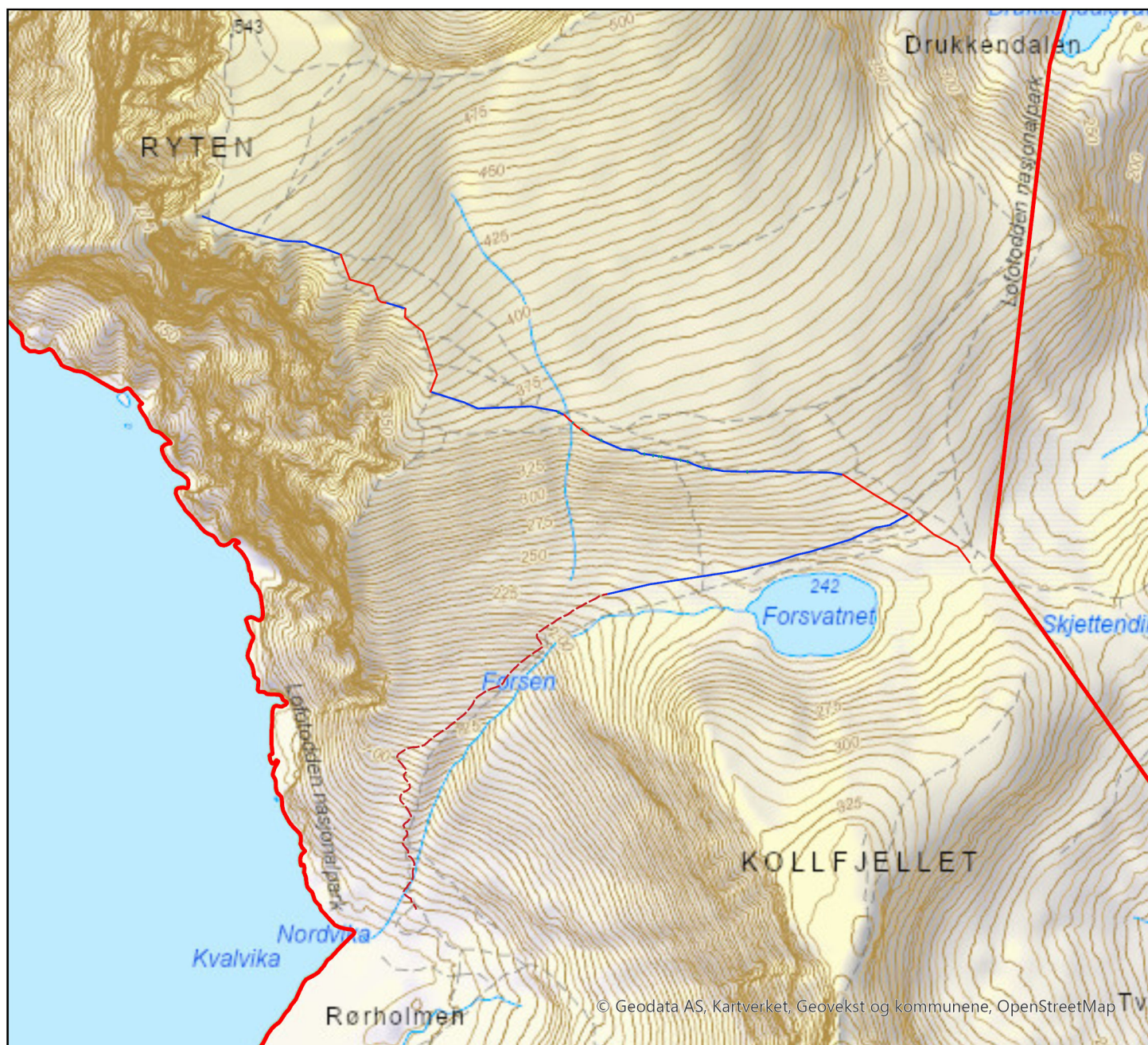
Figur 15. Illustrasjon fra forprosjektet som viser forslag etablering av innfallsporten på Fredvang skole.

Lofotodden nasjonalpark

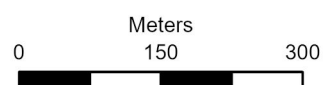
Ryten og Kvalvika

Kartdato: 17.02.2026

Tegnforklaring

- Spalta grussti
- Steinlegging
- Vannrenne
- Vernområder grense
- Ferdigstilt sti

Koordinatsystem: ETRS 1989
UTM Zone 33N
Målestokk: 1:8 000
Koordinater venstre nedre hjørne
33W 420293 7552680

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lofotodden nasjonalparkstyre	8/26	04.03.2026

Behov for etablering av informasjonspunkt på Innersand - Fredvang - Lofotodden nasjonalpark

Forslag til vedtak

Nasjonalparkstyret starter arbeidet med å etablere et informasjonspunkt på eiendommene gnr./bnr. 26/4 og 26/7, på Innersand i Flakstad kommune iht. plan utarbeidet av nasjonalparkforvalter. Informasjonspunktet skal være fristilt fra annen aktivitet eller informasjon, slik at nasjonalparkens visuelle profil eller budskap ikke framstår som utydelig.

En forutsetning for etablering av informasjonspunkt er grunneieravtaler med avklaring om eierskap og drift. Tiltaket avklares med planmyndighet, Flakstad kommune.

Bakgrunn

Nasjonalparkstyret er tildelt kr. 140 000,- til etablering av infopunkt ved stistarten på Innersand i Flakstad kommune.

Parkeringsplassen på Innersand ble etablert i 2018 av grunneier Leif Normann Solhaug. Parkeringsplassen er godkjent av Statens Vegvesen som vilkårsparkering. I 2022 fikk driver dispensasjon fra Flakstad kommune til å drive med betalt parkering på eiendommen, med varighet til 19.05.2027. Parkeringsplassen har i dag 83 godkjente parkeringsplasser totalt, og har ifølge driver hatt omkring 10 000 biler parkert i året de to siste årene. Det er lagt til rette med søppelhåndtering og toalett på området.

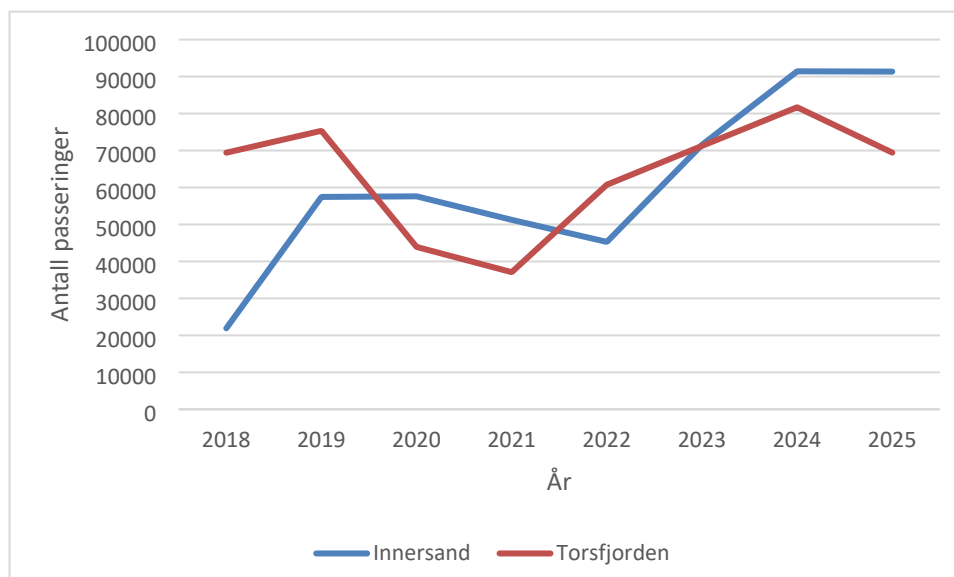

Figur 1. Oversiktsbilde over Innersand hvor stien til Kvalvika og Ryten begynner. I dag er det 83 parkeringsplasser, toalett og søppelhåndtering. På naboeiendommen er det etablert kafé og pizzeria. Foto hentet fra Facebooksiden til Parking for Ryten og Kvalvika, fotograf Regine Sjøsten.

Parkeringsplassen ble i sin tid etablert som et tiltak for å redusere trafikkbelastning og feilparkeringer på fylkesveien. Etter hvert som årene har gått, er det gjennomført flere tiltak, som sammen har hatt en positiv effekt på kanaliseringen av biltrafikken på den smale fylkesveien, og kanalisering av ferdsel i naturen.

Det er gjort tilretteleggingstiltak på stien til Ryten og Kvalvika, både av grunneiere og av Lofotodden nasjonalpark. Flakstad kommune har på sin side merket og skiltet offentlige parkeringsplasser, og gjort tiltak for å bedre håndtering av søppel- og toalettavfall i Torsfjorden, Draugenplassen og på Fredvang skole. Flakstad kommune er ansvarlig for håndheving av parkering på offentlig vei, og har parkeringsbetjent som følger opp regelverket, slik at feilparkering ilegges gebyr. Ferdselstellingene fra Torsfjorden og Innersand viser at tiltakene har hatt effekt på ferdselsmønsteret, ved at stien fra Innersand nå er blitt mer populær enn stien fra Torsfjorden.

Tabell 1. Ferdselstelling på de to stiene som går inn til Kvalvika og Ryten, viser at stien fra Innersand har hatt en voldsom økning i antall passeringer etter 2022.

Parkeringsplassen har også gitt lokal verdiskapning, og ført til at andre reiselivsaktører har etablert seg i området. I fjor åpnet Ryten & Kvalvika Trail Farm på naboeiendommen. Aktører driver kafé og pizzeria, og har spesielt høy aktivitet i sommerhalvåret.

Grunnlaget for avgjørelsen

Tiltaket er forankret i forvaltningsplanen for Lofotodden nasjonalpark og tilhørende tiltaksplan punkt 7 «Prosjekt - Utforming av Innfallsport på Fredvang - Infrastrukturtiltak og informasjonstiltak». Flakstad kommune og nasjonalparkstyre jobber for tiden med å etablere nødvendige fellesgodetjenester og informasjon på Fredvang skole, Torsfjorden og Draugenplassen. Dette er offentlige plasser hvor kommune er ansvarlig for drift. Samtidig er det viktig at nasjonalparken også er synlig på private besøkspunkt i tilknytning til nasjonalparken.

Parkeringsplassen på Innersand er stistart for turen til to av Lofotens mest besøkte turmål, Ryten og Kvalvika. Eier av parkeringsplassen har opplyst om at det, de to siste årene, har parkert omkring 10 000 biler i året på Innersand. Ferdselstillinger gjennomført av Lofoten Friluftsråd viste i 2025, 91 343 passeringer ved tellepunktet på Einangen noen hundre meter fra parkeringsplassen. Nå som det også er etablert kafé på naboeiendommen, må man forvente økt trykk i årene framover. Innersand er blitt et svært populært startpunkt for turer inn i nasjonalparken. Vi har store utfordringer med å få ut informasjon om regelverk og ferdselsråd til besøkende i nasjonalparken, noe som gjenspeiles i regelbrudd knyttet til bruk av drone og elsykkel, slitasje på vegetasjon og stier, samt redningsaksjoner i området. Nasjonalparken har et stort behov for tilstedeværelse og synlighet på startpunkter for turer inn i nasjonalparken.

Informasjonspunktet må lokaliseres strategisk, slik at flest mulig besøkende bruker tid på å benytte det. I veileder om innfallsporter (M417 – 2015, Miljødirektoratet) står følgende om etablering av lokalisering av infopunkt:

«Informasjonspunkt etableres på steder hvor det er naturlig å stanse. Informasjonstavler alene er sjelden en god nok grunn.

Samlokalisering med rasteplassanlegg, ved en veibom, fin utsikt, parkeringsplass eller andre serviceanlegg rettet mot veifarende bør ha prioritet. Informasjonspunktet forutsetter ikke umiddelbar nærhet til nasjonalparken. Det er informasjonsbehovet og besøksgrunnlaget som er førende for lokalisering.»

Etter forvalters vurdering vil det være mest strategisk å plassere informasjonspunktet i tilknytning til parkerings- og serveringstilbudet som er i området i dag. Infopunktet må være lett synlig for turgåere som er i ferd med å starte turen inn i nasjonalparken.

Figur 2. Forslag til lokalisering av infopunkt på gressplen som skiller de to naboeiendommene gnr./bnr. 26/4 og 26/7. Infopunktet er godt plassert i tilknytning til sti som er planlagt mellom parkering og kafé.

Infopunktets innhold

Infopunktet skal helst være frittstående, og ikke tilknyttet annen aktivitet eller informasjon, slik at merkets visuelle profil eller budskap ikke forsimples eller framstår som utydelig.

Området er tenkt gruslagt, og det blir gravd ned fundamenter som skiltsystemene skal monteres på.

Norges nasjonalparkers skiltsystem består av mange ulike skilt som alle bygger på de samme designprinsippene. De preges av høy kvalitet i materialbruk og utforming. Skiltene skal være lett gjenkjennelige som en del av identiteten til Norges

nasjonalparker og kommunisere tydelig, uavhengig av omgivelsene de vises i. Skiltsystemet består av cortenstålplater med påmonterte informasjonsplakater i glass eller aluminium.

Figur 3. Eksempler fra andre nasjonalparker. Cortenstålplater som monteres slik at de kommer opp rett av bakken. Skiltene er etter mal fra nasjonalparken.

Det er tenkt tre cortenstålplater med hver sin plakett.

1. Hovedplakett om Lofotodden nasjonalpark. Dette er en plakett som går igjen på alle stedene der vi skal ha infopunkt. Generell informasjon om Lofotodden nasjonalpark.
2. Temaplakett om turen til Ryten og Kvalvika, med oversiktskart som viser hvor turen går. Her kan det også være fokus på bekledning og/ eller sporløs ferdsel.
3. Temaplakett om f.eks. naturen og dyreliv, eller om kulturminner og bosetning i Kvalvika.

Ved stistart kan man følge opp med opplysningsskilt som gir den viktigste informasjon i form av piktogrammer (fig. 5). I dag står det et båndtvangsskilt her. Det er tenkt å byttes ut med et skilt som gir noe mer informasjon.

Figur 4. Illustrasjon av opplysningsskilt. Materialvalg på skiltsystem kan være cortenstål eller trevirke.

Vurdering

Infopunktet er tenkt etablert på en gressplen som skiller de to naboeiendommene gnr./bnr. 26/4 og 26/7. Grunneiere er positiv til etablering av infopunkt. Dersom nasjonalparkstyret beslutter å gå videre med planene, vil det bli inngått en avtale med grunneiere om etablering og drift av infopunkt. I kommuneplanens arealdel har området arealformål LNFR med spredt boligbebyggelse. Tiltakets omfang og søknadsplikt vil bli avklart med planmyndighet, Flakstad kommune.

Konklusjon

Innersand er i dag startpunkt for en betydelig andel av besøkende som skal på tur inn i de nordlige delene av nasjonalparken, herunder Ryten og Kvalvika. Etablering av et informasjonspunkt på Innersand vil bidra til å styrke vernet av nasjonalparken, og styrke den helhetlige besøksforvaltningen på Fredvang. Informasjonspunktet vil bidra til å forebygge ulovlig aktivitet, veilede om sporløs ferdsel, og til kanalisering av ferdsel bort fra sårbare områder.

Informasjonspunktet plassering er vurdert iht. Miljødirektoratets veileder om etablering av innfallsporter.

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Veileder om etablering av innfallsporter, M-417, 2015, Miljødirektoratet:

<https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2015/september-2015/innfallsporter/>

Forprosjekt for innfallsporten Fredvang:

<https://www.nasjonalparkstyre.no/Lofotodden/publikasjoner/innfallsporter>

ST 9/26 Eventuelt